

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

N:r 28 (759).

LÖRDAGEN DEN 13 JULI 1901.

14:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 6:— IDUNS PRAKTUPLAGA » 8:— IDUNS MODETIDN. MED PL. » 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. » 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÄNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	--	---	---	---

SOMMARLIF PÅ PARKUDDEN.

DET ÄR EN sommarmorgon på Djurgårdens östligaste udde. Naturens stillhet, som skänker den vederkvickande, i staden aldrig uppnådda hvilan åt trötta nerver, står på vakt rundt det trefna boningshuset, med de hvita murarne och det brutna, krapproda taket. Trädgårdsmästaren går omkring och granskar blomster-rabatterna, under det hans medhjälpare kratta planen framför verandan, där de tomma stolarna stå så inbjudande och vänta. På ett af trappstegen ligger prinsessan Margaretas boll och lyser i solen, medan en af favoritdockorna fallit framstupa vid kikarestativet med näsan i en golfspringa.

I köket, hvars fönster stå öppna, pågå förberedelserna till frukosten. Slamret från en spiselring, som lyftes af, eller ljudet af hackknifvars trummande tränger stundom ut på gården. Nere i stallet stampa hästarne i sina spiltor och hvad det lider, bli de påselade och förspända victorian, som snabbt rullar fram till trappan.

Det är efter frukosten. Prinsparet beger sig ut på en åktur. Prinsen kör själf, där han sitter på det höga sätet med den leende prinsessan bredvid sig. I ett moln af damm rullar victorian öfver de buktande och skuggiga djurgårdsvägarne.

Eller också lägger den lilla ångslupen till vid bryggan i Djurgårdsbrunnskanalen, prinsen och prinsessan med uppvaktning gå ombord, hvarefter en eller annan timmes utflykt utåt skärgården företages.

Den öfriga tiden af dagen utvecklas ett det älskvärdaste och vackraste familjelif af Parkuddens husbonde och husfru, i hvilket de små prinsessorna Margareta och Märta med afhållna barns företrädesrätt utgöra medelpunkten.

Det är en hel serie af små hjärteidyller, hvilka, ehuru alltid sig lika, vare sig de upp-rullas inom ett furstligt hems väggar eller i de borgerliga familjekretsarna, städse göra samma värmande intryck på människosinnen och framkalla samma oförställda glädje.

Iduns kamera har haft förmånen att få uppfånga några af dessa täcka interiörer från prins Carls och prinsessan Ingeborgs sommarhem, hvilka det helt visst skall glädja alla Iduns läsare att få se i dagsnumret.

Bland bilderna är den stora familjegruppen å första sidan särskildt ägnad att väcka intresse, enär den visar vår allra yngsta prinsessa, Märta, hvilkens bild ej tillföre varit offentliggjord.

D. K. H. PRINS CARL OCH PRINSESSAN INGEBORG MED SINA BARN I TRÄDGÅRDEN VID PARKUDDEN.

FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAFEN A. BLOMBERG.

EMILY SPÖRK, FÖDD V. VEGESACK. DEN FÖRSTA SVENSKA KVINNA SOM TAGIT LÄKAREXAMEN.

OVANSTÅENDE BILD visar oss dragen af en kvinna, som under trettioåttio år gjort det svenska namnet älskadt och aktadt i det stora landet på andra sidan Atlanten.

Den tredje i ordningen af tio syskon, föddes Emily v. Vegesack år 1825 på När å Gotland, där fadern vid den tiden var kapten vid nationalbeväringen. Längre fram flyttade han som tullinspektör till Bursvik. Från sitt enkla barndomshem har hon hufvudsakligen goda minnen.

Föräldrarna, friherre Emil v. Vegesack och hans utmärkta maka, Sophia Lythberg, voro ytterst måna om att skaffa denna sin äldsta, ovanligt rikt begåfvade dotter den bästa uppfostran, som den tiden kunde bestå af en gotländsk flicka. Vid åtta års ålder sattes hon i fröknarna Molanders ansedda skola i Visby, och i fru Bachers förträffliga helpension i samma stad afslutade hon sina skolstudier, som egentligen omfattade främmande språk, bland hvilka hon särskildt vann sig om engelskan. I hemmet åtnjöt hon sedermera undervisning i latin af sina bröders lärare.

På sitt kontor på Bursvik hade baron Emil v. Vegesack ett eget litet apotek, hvarur han efter sina egna recept utdelade medicin åt traktens bönder, vid hvilka tillfällen, liksom vid vaccinerings, äldsta dottern var honom behjälplig. Det var flickans lyckligaste stunder, dem hon tillbragte på faderns kontor, ofta i sällskap med hans största skatt, Pontins läkarbok.

Den friskaste och angenäma-
ste är *F. Pauli's ELECTA-EAU
DE COLOGNE*. Stockholm 1897
erhöll F. Pauli's Electa Eau de Co-
logne högsta utmärkelsen och guld-
medalj. Äfven prisbelönt London,
Chicago, Paris m. fl.

Hårets affallande. En läkare, som sedan flere år i Stockholm behandlar speciellt hudsjukdomar, skriver följande: »Af alla i handeln förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.) på hvilka hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda prof visat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som *Azymolstimulus* — ». Vid London-utställningen 1899 erhöll F. Pauli's *Azymolstimulus* guldmedalj såsom det bästa hårvatten.

När Emily var femton år fyllda, inträffade en händelse, som gaf riktning åt hela hennes lif och bestämde henne för det kall hon längre fram kom att utöfva med outtröttligt nit och aldrig svikande mod. Under ett besök hos en flere mil från hemmet boende prästfamilj hade hennes älskade moder genom ett bad i öppna sjön ådragit sig en häftig hjärnfeber. Vid underrättelsen därom skyndade den unga dottern genast till moderns sjukläger, medtagande faderns läkarbok, och med den i handen föreskref hon hvad hon trodde lämpligast, med det resultat att den sjuka två dagar senare var på bättringsväg. »Ni har räddat er mor,» sade till den femtonåriga flickan den från Visby sent omsider anlände läkaren.

Hvilken utesäglig längtan tändes icke nu i det unga sinnet att få grundligt studera läskonsten och så hjälpa och tjäna sina lidande medmänniskor!

Återkommen till Bursvik, fortfor Emily att efter bästa förmåga med råd och läkemedel bistå de hjälpsökande landtborna, när fadern var hindrad att sköta denna sin själftagna bisyssla.

Då baron v. Vegesack tagit afsked från sin befattning som tullinspektör, flyttade han med sin familj till Visby. Där bidrog Emily med klädsömnad till den talrika syskonskarans underhåll.

En solig vårdag inlöper i Visby hamn ett fartyg från Norges fjällkust. Ombord på detta befinner sig den man, som af Försynen blifvit utsedd att från Svea land bortföra blomman af en ätt och omplantera henne i en gynnsammare jordmån, där hennes rika anlag kunde nå den utveckling, som hennes egen hembygds ännu trångra gränser skulle hafva hämmat. Förste styrmannen på den norska seglaren, sonson till general Spörk, af en bland Norges äldsta och mest frejdade släkter, vann den tjuguariga Emilys hjärta och hand. Nio år senare bjöd hon som lycklig brud sin barndoms och ungdoms ö ett långt farväl. I Bergen redde de nya makarna sitt bo.

Under en af mannens längre färder som kofferdikapten återvände hustrun till sitt land för att vid Hartelii gymnastiska institut söka bot för sin rubbade hälsa. Sedan det målet var vunnet, studerade hon vid samma anstalt den svenska sjukgymnastiken och verkade därefter omkring fyra år framgångsrikt som sjukgymnast i Bergen.

Vid sin hemkomst lämnade kapten Spörk, som tröttnat på sjömannens hårda lif, för alltid sitt yrke och slog sig ned i Ålesund som handlande. Men den affären misslyckades, och då hägrade för honom Amerika som framgångens förlofvade land, och så begaf han sig till Nya världen för att till en början ensam pröfva lyckan. Men äfven där var denna honom lika litet huld som i Ålesund. De nya pröfningarna lade han så på sinnet, att han allt framgent förblef en bruten, modlös man.

Tanken på läkarekallet gaf Emily Spörk ingen ro. Hur skulle hon få tillfälle att studera dithörande ämnen? I Skandinavien var detta på den tiden ogörligt för en kvinna. Männe hon skulle resa till Schweiz? Nej, hon hade ju glömt bort den franska hon lärt i flickpensionerna i Visby. Men engelska språket däremot kunde hon bra, ty sina insikter däri hade hon oafbrutet underhållit och ökat. Tänk om just Amerika vore rätta platsen för hennes utbildning! Snart var beslutet fattadt, och så öfvergaf hon sin inkomstbringande verksamhet och sin talrika vänkrets i Bergen och lämnade Norge, ungefär ett år efter sin mans afresa, och uppsökte honom i Wisconsin. Sex månader senare äro de båda makarna för alltid bosatta i Chicago.

Först nu yppade sig tillfälle för den kunskapsförstående, ihärdiga kvinnan att idka de studier, hvarefter hennes hjärta längtat. Men hvarifrån taga medel till det lilla hemmets underhåll under hennes lärotid? Jo, hon fann på råd. Sin trettonårige fosterson, för hvilken hon varit en öm moder alltsedan hans första lefnadsår, skaffade hon anställning vid ett gasverk med tjugu kr. lön i veckan. Så upprättade hon en platsförmedlingsbyrå, en s. k. intelligence bureau, och vidare begagnade hon sig af den då existerande rättigheten att såsom läkarekandidat hafva egen praktik. Och så ingick hon som lärjunge vid Hanniman Medical College (för studerande af båda könen) i Chicago. Det blef en studietid uppfylld af försakerelser och mödor. Så till exempel brukade hon, för att inspara de tjugu örena färdepengar, till fots tillryggalägga, ofta midt i natten, den en svensk mil långa vägen mellan läroanstalten och hemmet.

Men trots alla vedermödor var Emily Spörk efter endast tvänne års studier färdig med den fyraåriga kursen och erhöi d. 25 mars 1873 diplom som både medicine och kirurgie doktor med de högsta betygen bland de aderton samtidigt utexaminerade kvinnliga läkarne.

Emilys afsikt hade alltid varit att återvända till Norge och ägna sina krafter åt de norska kvinnorna, men så stannade hon kvar i Chicago.

Där erhöi hon genast mycket vidsträckt praktik oaktadt de manliga amerikanska läkarnes lumpna försök att nedsätta hennes duglighet hos hennes patienter, försök, som hade en verkan alldeles motsatt den åsyftade. Det var barn- och kvinnosjukdomar hon skötte, men i de familjer, där hon var anställd som husläkare, plögade äfven männen konsultera henne. Skandinaverna fattade i allmänhet genast förtroende för sin landsmaninna, och detta förtroende har hon bibehållit oförminskadt.

Det lif, som nu började för den sträfsamma, oegennyttiga kvinnan, var och förblef fullt af hårdt arbete, faror och själfuppoffring. Mången gång nödgades hon gå, ja, springa ensam midt i natten långa vägar och tillbringa flere väntans timmar liggande på bara golvet i fattigmans koja eller skynda ut och för egna medel köpa det nödvändigaste åt den kvinna, som nyss blifvit mor.

Aldrig begagnade sig den modiga läkarinnan af sin rättighet att bära på sig laddad revolver. Händet det, att någon vildsint sälle gjorde min af att anfalla den ensamma nattvandrer-skan, störrade hon individen rakt i ögonen, gjorde en rörelse, som om hon ämnade taga upp ett skjutvapen ur fickan och sade med barsk stämma: »jag är inte rädd!» — hvilken taktik alltid hade till följd, att karlen hastigt tog till fötter.

När inkomsterna ändtligen tilläto det, lade doktor Spörk sig till med vagn och två hästar, som hon under sina kraftfulla år själf körde.

Under åtta år höll Emily Spörk föreläsningar vid Chicago School of Midwifery (läroanstalt för barnmorskor), och i sammanhang därmed skötte hon ett mindre barnbördshus och praktiserade jämte sina elever kostnadsfritt bland stadens fattigaste befolkning. Den tiden var den mödosammaste under hela hennes mödosamma lif.

Såsom medlem af Women's Christian Temperance Union har hon verkat för nykterheten, likaledes med jämförelsevis stor framgång förtsetter hon inom Social Purity sitt lufs oafbrutna kamp för renhet. Många vilseförda kvinnor hafva genom hennes upplysta nit återbördats till en människovärdig vandel. Äfvenså är hon Rebeccasyter, d. v. s. tillhör den

kvinnliga grenen af Oddfellowsorden, samt är medlem af Eastern Star, en afdelning af frimureriet i Amerika. I egenskap af ordförande och läkare arbetade hon en längre tid inom den skandinaviska branschen af Knights and Ladies of Honor, en förening till understöd vid sjukdoms- och dödsfall. Också i ett annat dylikt sällskap, Ladies of the Maccabees of the World, är hon ledamot såsom läkare. Dessutom är hon en synnerligen verksam medlem af följande lärda samfund: Academy of Hom. Physicians and Surgeons of Chicago, State of Illinois Hom. Society, Hom. Society of Physicians and Surgeons of W. Superior and Duluth och State of Wisconsin Medical Society of Hom. Physicians and Surgeons. Kallelsen till coroner* af folkpartiet i Emunds County, i Syd-Dakota, mottog hon ej.

Lyckan att blifva mor har aldrig förunnats den barnkära kvinnan. Men sju fader- eller moderlösa hafva alltifrån sitt första lefnadsår åtnjutit hennes omvårdnad och skänkt henne riklig ersättning och glädje för alla hennes omsorger. Graden af hennes kärlek till barn kan man tillnärmelsevis ana af detta hennes yttrande: »Bara jag vid hemkomsten hörde en barnastämman, kände jag mig fullt belönad för mitt arbete.»

Pröfningar af många slag hafva drabbat Emily Spörk, men ingen har smärtsammare berört henne än förlusten, genom döden, af en fjortonårig fosterdotter, hvars rika anlag ingåfvat fostermodern det ljufvaste framtidshopp.

Trots sina uppnådda sjuttiosex år fortsätter Emily Spörk, med obrutna själs- och kroppskrafter, biträdd af sin ene fosterson, doktor Ben Spörk, sin stora praktik i Chicago.

Detta är hufvuddragen af den första examinerade svenska läkarinnans historia.

Inga offentliga utmärkelser hafva kommit på hennes lott, inga förgängliga lagrar har hon skördat, ingen rikeedom i guld har hon förvärfvat. Men en skatt af kärlek och vördnad från tacksamma mänskohjärtan har hon att fröjdas öfver i sin lefnads afton, och hon borde kunna med tillfredsställelse skåda tillbaka på ett långt lif, helgadt i ljusets tjänst; men den som satt sitt ideal så högt som hon och ställt så stora kraf på sig själf, får aldrig erfara den vanliga belåtenheten med egna verk. Det mål, som hägrade för henne redan i barndomens drömmar — att med alla sina krafter och hela sitt hjärta få tjäna sina nödställda medsystrar — har hon nått, och därför handlar hennes vackra lefnadssaga om en människa, som i lifvets strid tillkämpat sig segerns krans.

Längtan att än en gång på jorden få träffa sin äldste broder, den åttioettårige generalmajoren friherre Ernst v. Vegesack, blef den gamla systemen för stark, och, trotsande den långa färdens besvärligheter, reste hon, följd af fostersonen Ben, på några månaders besök till sitt första hemland, där hon för närvarande vistas i Stockholm.

I augusti anträdades återfärden till Chicago, ty Emily Spörk vill skänka sina återstående krafter åt det land, som uppfyllt hennes hjärtas önskan, och i dess jord finna sitt sista hvilorum.

GUNILLA V. DÜBEN

* Tjänsteman, hvars hufvudsakliga åliggande är att, när en person anträffas död eller hastigt affidit eller dött i fängelse, med biträde af en jury hålla undersökning rörande dödsorsaken.

ETT HEM. SKISS FÖR IDUN AF E. WALTER HÜLPHERS.

JAN LÅG PÅ SOFFAN i sitt arbetsrum i skjortärmarne och med händerna knäppta under hufvudet, med hängande mustascher, som i hög grad bidrogo att öka det sorgsna och missmodiga i minen. Gång på gång hade han rusat upp från skrifbordet och nervöst gått fram och tillbaka på golvet för att åter sätta sig ner framför sina papper, men till slut blef allt honom för outhärdligt, så att han häftigt kastade pennan ifrån sig, morrande något mellan tänderna, och lade sig på soffan med en öfversiggifven åtbörd.

Saken var den, att Jan hade fått löfte om permission för föregående dag och denna från den tidning, där han var anställd, men något oberäknadt — och huru mycket oberäknligt finns ej för en tidningsman? — hade tillstött, så att den utlovade permissionen måste uppskjutas på obestämd tid. Och Jan, som gått och hvisslat och smågnolat i tanken på sin korta ledighet. Ty det hade varit hans mening att göra en liten tripp ut i skärgården, där han kände till ett litet landtställe inne i en lummig dunge af gran och björk och isolerad från alla andra, hvilket ju var det mest förtjusande af allt, synnerligast som Jan på detta lilla landtställe hade en präktig liten tös, som han fått lof att kalla sin. Och hon hade den egenskapen, att, då Jan slöt ögonen och tänkte på henne, såg han fullt af blommor och sol. Han hade varit rätt länge förlovad med henne, och, allt efter som tiden gick, hade hvarje skilsmässa känts svårare och svårare för honom. Han kunde inte undvara henne. Fick han inte se hennes ögon, kunde han ibland bli alldeles ifrån sig, modet flög bort som ett dimflarn för en vindpust, och, hvad värst var, äfven arbetsförmågan blef försvagad. Och nu!

Ja, så hade redaktören kommit och sagt i sin affärsmässiga ton:

»Vi ha fått reda på två eldsvådor och ett mord, som det kan göras någonting af, så att vi få lof att sända bort ett par af våra medarbetare. Min herre får vara god och uppskjuta sin ledighet tills vidare.»

»Min herre» ändrade inte en min, utan gick tigande och satte sig framför sitt bord. Men sved inom honom gjorde det med besked.

Om en stund kom redaktören åter ut till Jan med ett telegram och lade det framför honom.

»Och så måste vi nödvändigt ha en längre dödsruna öfver grosshandlar Svensson här. Ni vet han var ett original. Kanske min herre skulle vilja vara af godheten att ta' hand om honom! Så långt som möjligt och pikant, förstår ni, så att det går i läsarne.»

»Min herre» lofvade att göra sitt bästa och levererade artikeln följande dag — erbarmligt tråkig.

Redaktören kom ut med en hvass glans i blicken.

»Hvad är det här för slag. Det frasar som torr halm om det, då man läser det. Sa' jag inte, att jag ville ha det pikant? Fast det skadar inte med en smula känslighet här och där. Det får min herre allt göra om.»

»Min herre» tog tillbaka manuskriptet och lofvade att göra sitt bästa följande dag. Och det var med detta, som Jan höll på att arbeta, då tröstlösheten fick makt med honom och tog honom i kragen och kastade ner honom på soffan.

En lång stund låg han på detta sätt och stirrade i taket, medan tankarne hvirflade ihop sig till ett kaos. Men plötsligt sprang han häftigt upp vid en sakta knackning på

HALMHATTAR

för damer, herrar och barn

till låga bestämda priser

hos

K. M. LUNDBERG,
Stockholm.

dörren. Och med raska steg kom han bort till den och öppnade.

»Åh Gud, du! Vänta bara ett ögonblick, tills jag blir presentabel!»

Med ett hastigt språng var han borta vid rocken, sparkade till tofflorna, så att de flögo långt under soffan, fick på sig skorna och ordnade sin toalett framför spegeln. Sen ansåg han sig med godt mod kunna gå och öppna.

Sedan hon ändtligen kommit tillrätta i soffan och schasat bort honom till stolen framför skrifbordet, sade han:

»Att du kom, Ester, det är ju som i en dröm.»

Hon gaf honom en lång varm blick och nickade:

»Jo, ser du, jag kände hela dagen dina tankar hos mig därute, och jag fick ingen ro. Och till slut kände jag på mig, att jag måste in till min stackars, stackars gosse. Vet du, själfva försynen var vänlig emot mig, så att pappa oundgängligen måste in till sta'n. Och jag frågade honom, om inte jag kunde få fara i stället, och det fick jag och nu är jag här.»

»Ester, hvad jag är glad. Det har varit illa för mig, kära.»

»Har det?» sade hon i beklagande ton.

»Det var så mörkt och trist alltsammans. Men det bryr jag mig inte om nu, sen du kom. Herre Gud, att du kom!»

Han ville störta fram till henne, men hon motade skälmskt undan honom.

»Nej, sakta i backarne, min herre, sitt still bara, annars får du se att jag går.»

Suckande gick han bort och satte sig igen.

»Du är ju min lilla fästmö, vet jag.»

»Och därför tror du, att jag jämt är fallen för smek. Nej, man ber allt vackert om lof först, min herre.»

Hon skulle försöka se spotsk ut.

»Och om jag ber riktigt vackert?»

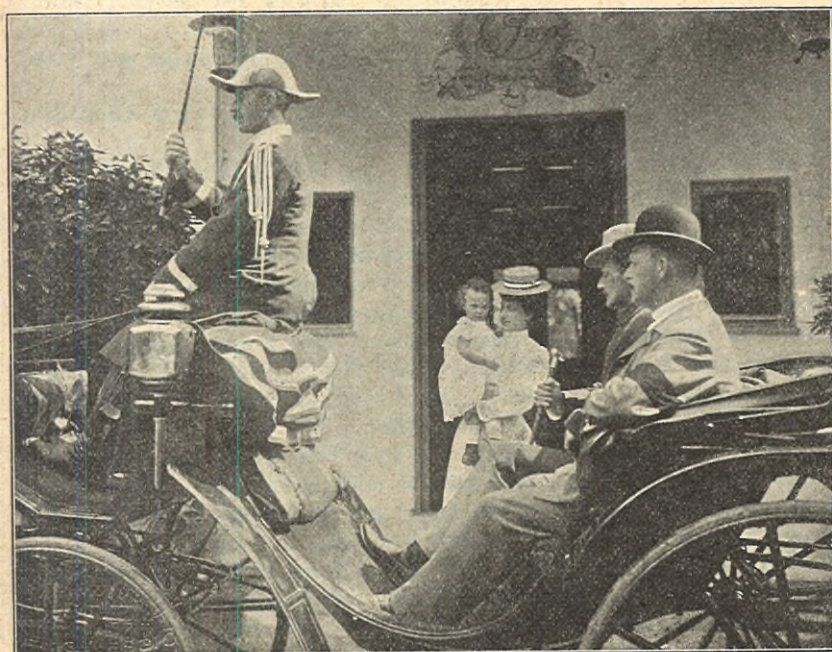
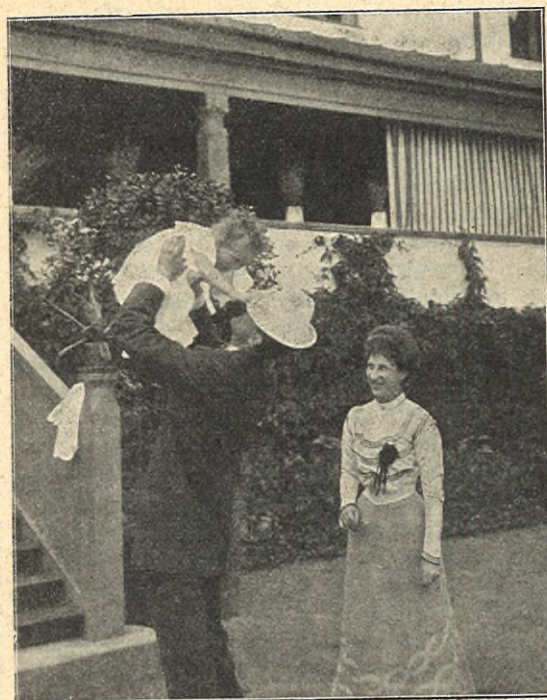
»Kanske då jag går! Ser du Jan, vi skola ha det medvetandet, att vi varit mest försiktiga, där ingen kunnat se oss. Nog vet du, att jag litar på dig så fullt och fast. Hade jag inte gjort det, hade jag aldrig kommit. Men du förstår, att mamma och de andra ej skulle ha sett det här med blida ögon, om de fått veta om det. Och för den skull så... Tycker du inte som jag?»

»Ja, därom kan ju vara tu tal, men jag är så gränslöst tacksam, för att du kom. Tack, Ester.»

Hon nickade åt honom med en varm blick.

»Jag blir ju genast som en förvandlad människa, bara jag kommer i din närhet. Bara att få se på dig, höra din röst, ja, bara att du andas samma luft som jag, ser du, det blir sol och blommor omkring mig med ens, jag känner mod och kraft växa inom mig. Och att du kom i en sådan stund som denna, det var så vackert gjordt af dig, Ester. Tack, vännen min!»

»Tror du inte jag hade behof af det, jag

SOMMARLIF PÅ PARKUDDEN. FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAFEN A. BLOMBERG.

också, Jan? Jag kände, hur gränslöst ledsen du var.»

»Och tänk, att det är första gången, som du varit här uppe på mitt rum, sedan vi blefvo förlovade. Ja, inte är det så vidare vackert, att det är något att bedja unga damer att stiga in i, men ändå så...»

Hon såg sig omkring och flög hastigt upp.

»Ja, du är en slarf, Jan, det får jag säga. Se, så du kastat omkring tidningar och böcker, är det där skick och fason?»

Han log.

»Det hör till arbetet, lilla! Det får du allt finna dig i.»

»Nåja, men hur kan man sätta upp en sådan där ful tafel på väggen och ordna på det viset där. Men Jan då, hur kan du ställa mitt porträtt så där på spegeln?»

Han sitter leende och ser på henne, där hon börjar syssla och ordna, alldeles som en liten förtretad husmor, som ordnar åt sin oordentlige herre och man. Och till slut grips han af samma ifver som hon och ställer sig lydigt till hennes disposition. Efter en stund ser allt annorlunda ut.

Böckerna och tidningarna ha kommit på

sina rätta platser, taforna ha blifvit mera artistiskt ordnade och delvis ombytta. Band och minnen, uppsatta på väggarna, ha fått ett bättre utseende. En del klumpiga vapen ha blifvit ställda i den mest undångömda vrån, medan en kinesisk väfnad, vackert draperad och genomborrad af ett tscherkessiskt svärd, fått intaga deras ställe. Gardinerna falla annorlunda. Rummet är som nytt.

»Nå, hvad säger du nu?» frågar hon triumferande.

Han går och tar hennes hand.

»Du skulle ha kommit förr, Ester,» säger han och ser henne allvarligt rätt in i ögonen. »Det här rummet, ser du, är nu någonting helt annat för mig. Jag har ibland känt en fasa för att gå hem. Så kallt och ensamt och intresselöst. Och nu! Nu känner jag dig omkring mig öfver allt. Där har din hand ordnat, där har din hand satt till rätta, där har du suttit, där har du stått. Allt det där, som förr såg så trist och grått ut, har fått en annan färg. Nu är det någonting af ditt i det, någonting för mig dyrbart och kärt. Det skall gå tio gånger bättre att arbeta för mig nu, sen du gjorde detta. Det vore lyck-

ligt, om alla fästmän hade det som jag. Tack, älskade Ester min!»

»Och hur länge tror du nu att detta varar?» frågade hon leende.

»Åh, länge nog, ty jag är allt rädd för att rubba något. Och om det till slut ändå blir så, då kommer du nog och hjälper mig, Ester?»

»Säkert Jan!»

»Om de säga aldrig så mycket?»

»Ja!»

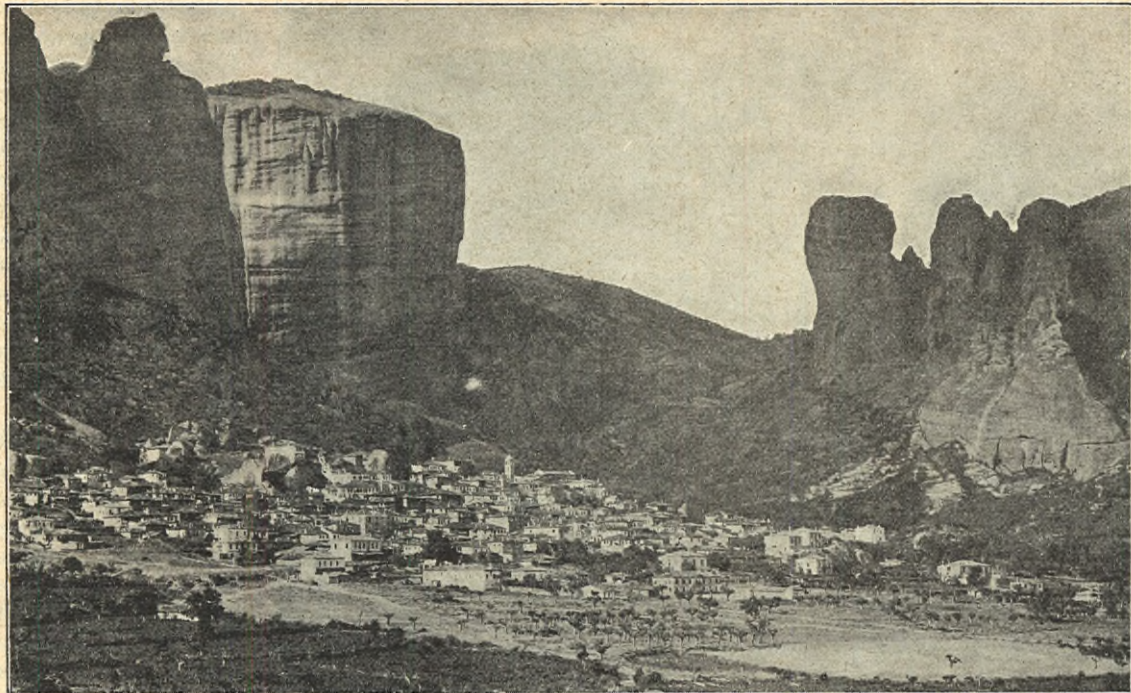
»Tack! Och i värsta fall får jag väl gifta mig med dig. Skola vi säga till hösten?»

»När du vill, Jan! Och nu skall du få en kyss, om du följer mig ut och uträttar pappas ärende.»

Det ville han, och så hjälpte han henne på med kappan. Och när han stod på tröskeln, vände han sig om och såg inåt rummet. Han nickade åt det med ett glädt leende.

»Hvad är det du har för dig, Jan. Hvad är det du nickar åt?»

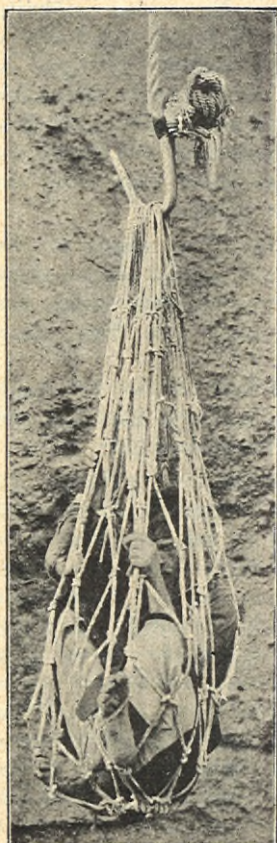
»En älskad liten kvinnas hand,» sade han leende och tillslöt dörren.

STADEN KALABAKA OCH METÉORABERGEN.

»DE I LUFTEN SVÄFVANDE KLOSTREN.» BREFKORT FRÅN THESSALIEN.

I NORDVÄSTRA HÖRNET af det grekiska landskapet Thessalien, ett stycke från järnvägsstationen Kalabaka, resa sig en mängd klippor af växlande, stundom ganska fantastisk gestalt — ända till 300 meter öfver den omgifvande nejd. Dessa klippor ha ursprungligen hört tillsammans och bildat ett enda berg, men splittrades genom någon förhistorisk naturrevolution, som bildade de nuvarande »Metéora», »de i luften sväfvande» klipporna. Ja, så se de verkligen ut, när man nerifrån dalgångarna ser, huru på sina ställen topparna skjuta ut öfver basens omfång och synbarligen sväfvande i luften. Bilderna ge en föreställning

NÄT, I HVLKET MAN HISSAS UPP TILL DE I LUFTEN SVÄFVANDE KLOSTREN.

om det gigantiska i dessa bergsbildningar, som förefalla såsom bildade af en djärf och obändig konstnärsfantasi.

Men huru märkliga än dessa klippor äro, ännu märkligare äro de kloster, som grundats dels på höjderna, dels i urhålkningarna i de nästan lodräta klippväggarna. Man tror, när man vandrar nere i klyftornas djup, att man befinner sig midt i en dyster, ödslig och enslig natur, då plötsligen klocktoner från höjden erinra om, att dessa klippor, som synas otillgängliga och obestigbara, äro bebodda af människor. Förvånad frågar man sig själf, huru den första bebyggaren kunnat klättra upp för dessa stupande hållar.

Vi besluta oss för

att stiga upp i ett af klostren. Det kan gå för sig antingen på stegar, som nästan lodrätt hänga vid bergväggarna, eller i nät, som upphissas genom vindspel, hvilket senare är ett vida enklare och snabbare fortskaffningsmedel, om man också under de första minuterna känner sig en smula kuslig till mods. Man stoppas i ett nät, som sammandrages och fästes vid en krok och så begynner upphissningen. Några dunsar i klippväggen äro oundvikliga, men efter några minuter är man uppe vid klostret, där munkarne af alla krafter draga vefven och en skäggig munk tar fram en järnkrok och med denna drager nätet med dess innehåll på fast botten.

Man välkomnas af munkarna, som visa sin kyrka med dess relikier och dyrbarheter, sitt bibliotek, sina boningar och förrådshus. Klostren äro vanligen byggda ända ut till randen af klippan, man har tydligen begagnat allt område, som stått till förfogande. Sedan man språkat en stund med munkarna och beundrat den vidtomfattande utsikten å ena sidan öfver det snöbetäckta Pindusberget, å andra sidan öfver den thessaliska slätten, samt lagt en slant i offerbössan, beger man sig ner i sitt nät på samma väg som man kommit.

Dessa kloster grundades under oroliga och stormuppfyllda tider på 1300-talet, då det öst-romerska kejsardömet mer och mer sönderföll, och en hel mängd främmande småfurstar ryckte till sig stycken af det ramlade väldet. Då drogo sig många män, som tröttnat vid de

ständiga striderna och laglösheterna, ut till Meteora-bergen och grundade där fridsboningar, hvarest de kunde finna lugn och ro. Sällan har en bättre plats kunnat anträffas för den, som vill lefva alldeles för sig själf och isolerad från den öfriga världen; ty till dessa otillgängliga nästen kan ingen nå utan innehafvarnes samtycke. Klostrens antal växte snart till 24, men ett par hundra år efteråt hade hälften upphört att finnas till. I våra dagar finnas ännu 7 i behåll, af hvilka dock endast 4 äro bebodda af munkar, nämligen det egentliga Meteoraklostret, samt Hagios Barlaam, Hagios Stephanos och Hagia Trias. Våra afbildningar visa såväl de egendomliga klippbildningarna som ett par af klostren jämte de bägge fortskaffningsmedlen, stegarne och repet.

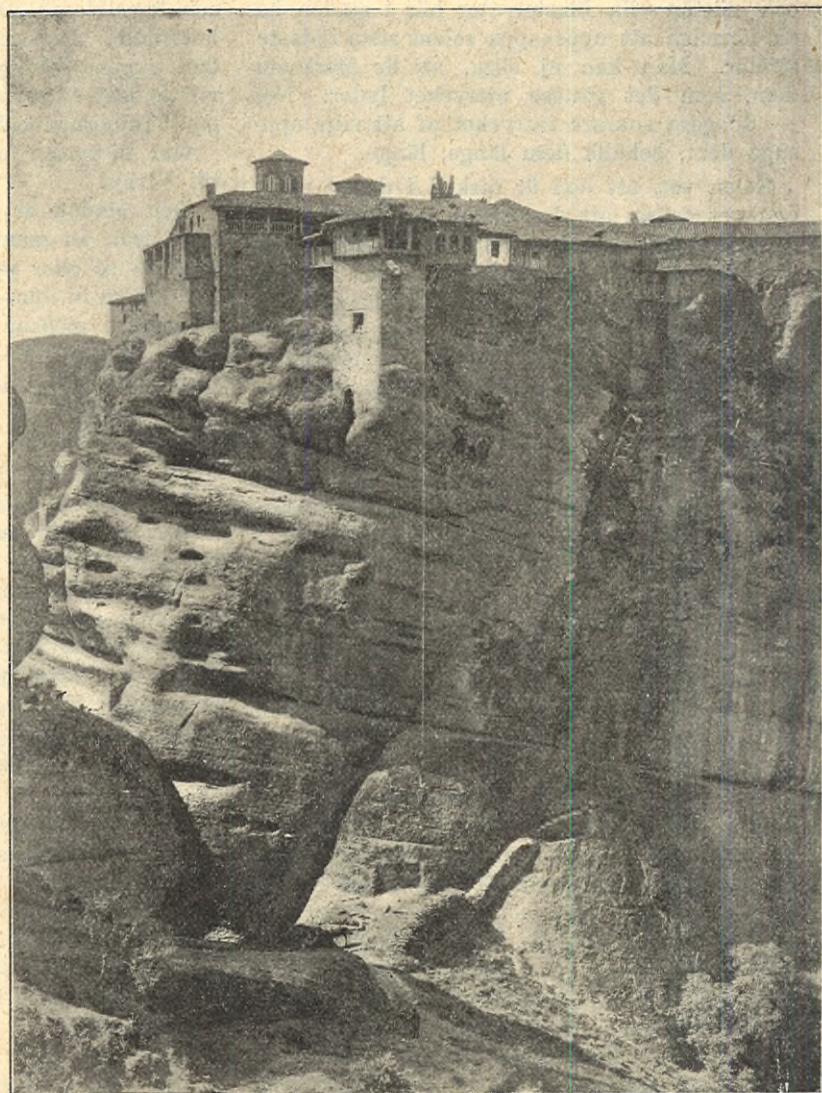
SAM WIDE.

NÄR TINGEN TALA.

OM NI ÄR EN STORSTADSBO, så kanske ni icke förstår, hvad det betyder att höra *tingen tala*. I en stor stad öfverröstas tingens stämmor af människosorlet, af allt det slammer, människorna förmå åstadkomma.

Är ni en småstadsbo, tror ni er kanske bättre förstå uttrycket. Ni kanske nickar god mening däråt och tänker på, hur er kära köping under gassiga sommar dagar eller hvita vinteraftnar talat till er detta tingens språk. Ett enformigt, söfvande språk har det varit! Tråkigheten har riktigt stirrat emot er ur alla fönster, och hvarje mänskligt ljud, som kunnat öfverrösta denna de döda tingens stämma, har af er hälsats med glädje.

Det finnes blott — mig veterligt — en stad

BARLAAMKLOSTRET.

i Sverige, där man aldrig kan tröttna på att höra tingen tala.

Den staden heter Visby.

Nej, allt hvad man där får höra!

Andlös går man omkring i juninattens skymning och bara lyss på de underbaraste saker.

Ni skall ej tro, att det endast är vid S:t Carins ruin, man frestas att stanna för att höra mystiska nunnerösters entoniga sång, eller vid S:t Lars eller S:ta Maria för att lyssna till hvad träden prassla om dolda och stulna skatter, eller vid foten af Jungfrutornet, ur hvilket ni tycker er förnimma en snyftning, som blandar sig med vågornas suck.

Nej, det är icke blott om historiska bragder, om krig och fromma legender, vi här i Visby underhållas, då vi lyssna till tingens röst.

Här lefves i våra dagar samma hvardagliga, trefna lif som i andra små svenska städer, men här stirrar aldrig tråkigheten emot oss ur något fönster.

De äro så små och vänliga, dessa fönster — bakom dem blomma de vackraste blommor, och nästan alla fönsterrutor här i staden ha en förmåga att uppsnappa solens sista rödaste strålar. Man kan ej säga, att de återkasta dem, som det gängse uttrycket lyder. Nej — de göra snarare intrycket af att vilja uppsuga dem, behålla dem länge, länge.

Solen vet, att den är älskad i denna stad; den vet också, att den sällan kan trola fram härligare tafvor än just här, och därför dröjer den med kärlek vid synranden. Det är, som om den ogärna gick ned om aftonen, och den har knappt hunnit gifva sin sista rosenröda kyss åt haf och strand, förr än den åter höjer sig till en ny, dagslång lek med böljor, grönska, grå ruiner och murknande, murgrönsbeklädda stugor.

Det är säkert solen och naturens skönhet, som på denna förunderliga plats odlat tingens själ, så att de lärt att tala så vackert, ty i sig själfva äro de flesta af dem så ödmjuka och ringa.

Se då bara däruppe på »klinten», bakom S:ta Maria domkyrka, denna rad af små stugor, hvilka klängt sig fast vid den gamla, grå ringmuren! Med litet eftertanke skulle man mycket väl kunna förstå, att de af rent egoistiska skäl krupit ihop där. De behöfva skydd och stöd mot vinterstormarna. Det tänker man likväl alls icke på så här dags på året. Nej, man står med fuktiga ögon, tyst och andäktigt därutänför på den grå kullerstengsgatan och bara ser och ser och känner sig så tacksam för, att de velat åstadkomma något så vackert, en sådan ögonfägnad med att lägga sig där, ty någon mindre välvillig orsak därtill vilja vi alls icke veta af.

De äro så låga, dessa stugor; endast en liten, liten gumma kan gå rak in genom dörren och titta ut i världen genom de två runda hål, som äro anbragta högt upp på dörren.

METÉORAKLOSTRET I THESSALIEN.

Hvarför skulle stugorna vara så små, om icke därför, att de varit rädda att skymma ringmuren, den grå, förunderliga, solljusuppsugande, vittrade muren?

Stugan har väl skönhetssinne! Och hvad tror ni väl, den menar med att öfver det låga planket kasta ut öfver er en sådan förvånansvärd rikedom af guldregn, syrener, kastanje och äppelblom? Det är alltjämt bara af skönhetssinne. Den lilla stugan vill vara med i den tingens lofsång, som sjunges här — den vill endast säga vackra saker, som harmoniera med ruinernas och hafvets högstämda språk.

Om ni tycker om öfverraskningar, så kom till Visby!

Den staden är som förtrollad. Aldrig vet man från en stund till en annan, hvad man skall få se eller upplefva.

Där kan ni ibland gå i solgasset på de långa, slingrande gatorna och riktigt gräla i ert sinne öfver den förfärliga stenläggningen och de usla små stugorna och undra, om gatan då aldrig skall taga något slut. Så lutar ni er för att hvila ut mot en rankig grind och höjer mekaniskt er surmulna blick.

Nej, men se bara!

Mot er vilja måste ni le, skämmas öfver ert dåliga lynne.

Öfver grinden, inramad af det gamla planket på ömse sidor därom, skrattar i yster odygd emot er den förtrollande skönhet, som nyss dolde sig, lekte kurra gömma med er! En rosentäppa till förgrund, ett guldregn, en förfallen stuga på klippans krön och djupt nedanför branten en aldrig ruin och det blå glittrande hafvet!

Har ni icke ibland träffat på människor, som sett riktigt alldagliga ut? De sitta med sänkta ögonlock, och ni förvånas i ert sinne öfver att ha hört sägas om dem, att de äro vackra; ni känner er riktigt förargad öfver en så dålig smak. Och så slå de upp ögonen! Då förstår ni och instämmer med hänryckning i omdömet.

Så är det med allt här i Visby.

Om man bara gör sig litet möda, kan man öfver allt upptäcka en den skönaste själ i hvarje ting. Där nere på strandpromenaden,

på allfartsvägen blickar hafvets öga alltid lika vackert, lika öppet emot er. Men gå upp för de krokiga gränderna, in på de gräsbevuxna gårdarna; det är en glädje att söka efter tingens själ, en glädje att söka locka fram den där underbara blicken, som förskönar det alldagliga ansiktet.

Det finns icke ett hus, som ej har någon surpris i beredskap åt er. Än är det en underlig gammal latinsk inskrift, som ni, bäst det är, får syn på, då ni söker svalka under något mossbelupet hvalf, än är det en hemlighetsfull lucka, som förmodligen leder ned till en underjordisk gång. Öfverallt höga plank, hvilka fresta er nyfikenhet, och som dölja små jordiska pa-

radis, trädgårdar med sydlänsk flora.

En vacker dag kanske ni kläder er i stockholmstolett för att aflägga ett besök hos en riktigt fin gammal Visbydam med både börd och förmögenhet. Ni frågar er fram på gatorna till hennes bostad, och man visar er in på en trång gränd och sist genom en hög inkörsport in på en gård.

Aldrig har ni drömt om en sådan gård! Aldrig har ni uppsökt en fin gammal dam i en underligare omgivning!

Därinne äro planken tätt öfvervuxna med murgröna, mellan gårdens kullerstenar växer frodigt gräs; midt på planen står ett väldigt kastanjeträd och blommor, och mellan dess blad sipprar solen in. En massa snöhvita, jättestora höns krafsa filosofiskt i mossan på en gammal stenplatta, hvilken tydligen en gång varit grafsten i någon kyrka. Ett staket skiljer gårdsplanen från trädgården. Där inne stå höga svartgröna cypresser, och längs den låga stenmuren klänga rosor och vildt vin. Bortom muren glittrar hafvet.

Är detta Visby? Har ej en vänlig fé med sitt trollspö förflyttat oss ned till Medelhafvets stränder? Nej, all denna skönhet tillhör oss; den är svensk, och skarp och frisk blåser nordens hafsvind.

Med tveksam röst frågar ni efter den gamla damen. Kan hon verkligen bo här? Ja, och ni visas in till nya öfverraskningar

Om trädgården påmint om rivieran och gårdsplanen sett underligt landtlig och pittoresk ut, så är den låga, stora salen därinne i det gamla stenhuset till höger desto mer aristokratisk och gammaldags. Ni har plötsligt förflyttats från nutid och medeltid till tredje Gustafs dagar. Stelt uppradade uteder utefter väggarna stå de vackra antika möblerna; här se vi ett klaver — där borta en säregen, målad kakelugn, i hvars framsida blifvit inmurad en bronsskifva, hvars nötta yta ännu bjuder oss konturerna af en biblisk scen, vittnande om, att den intressanta pjesen fordom prydt en helgedom. Längst in i den djupa, svala fönsternischen står stickbågen, och vid den sitter den, ni söker, så helt i stil med sin omgivning.

Det är icke blott hus och gårdar, som tycka om att spela er spratt, att bereda er öfverraskningar. Nej, själfva naturen har samma fallenhet.

Här kan ni gå en afton och se på träden i Botaniska trädgården. De äro nyss löfvade, och torkan har tydligen gjort några härjningar. Så kommer det på natten ett välgörande regn; solen skiner åter, och när ni nästa gång besöker samma plats, stannar ni i stum häpnad.

Dessa samma träd kasta i dag ned öfver er hela kaskader af gula, hvita, skära blomklasor; de svaja som plymer för den friska vinden; de glittra som guld mot den högblå himlen, de förtona som skiftande pärlemor i i löfverket. Och själfva detta löfverk! Grönska är ett fattigt ord för vegetationen i Visby. Träden äro i sina färger nyckfulla som själfva hafvet; de skifta i dunkelrött, i brunt, i guld, i grått, i blått och violett. De ha också alla de former fantasien kan framkalla. Några resa sig höga och stela, andra böja smidiga grenar till marken, somliga tyckas digna under sin börda af blommor och blad, men längs stranden stå de knotiga, brutna, grå och väderbitna som en lifvakt mot det oändliga, tjusande hafvet, hvilket ömsom smekande, ömsom svartsjukt och våldsamt i sin famn sluter denna stad — sin underbart sköna, evigt unga, mystiskt drömmande medeltidsbrud.

GABRIELLE RINGERTZ.

HÄGGEN.

HÄGGEN bär en rikedom af små fina, hvita blommor, ser mot himlen glad och from, ser, hur ljus den blifvit.
»Tack, du kära moder sol, för min nya, varma kjol, tack för sist och för i fjol, tack för allt, du gifvit!

Lycklig är jag, må du tro. Trädgårdssångarn bygger bo med sitt vif i frid och ro i min gröna krona. Snart nog komma fler ändå: när ur äggens skal de små krypa fram, för dem också skola visor tona.

Våren flyger underbart, och så blir det sommar snart, då jag får små gröna kart, mina egna ungar. Sommarn går med glädt bestyr, och min sångarskara flyr, innan höstens stormvind gnyr genom snår och dungar.

Väl är sant, min klädning är trasig då båd' här och där; men då har jag mogna bär, då blir skördefesten.

Det, som mark och kryp och larv lämnat kvar af sommars arf, bjuder jag åt fink och sparf. Storm och köld ta resten.

Vintern går liksom en natt, ty jag drömmar ljust och glädt om min vackra blomsterskatt, om att vårn är nära, tills jag vaknar, glad i sinn, och min vinterdröm slår in. Skönt är lifvet, moder min, moder sol, du kära.»

F. L.

»NORDENS KVINNOFÖRBUND».

VI HA TILLFÖRENE VÄDJAT till de ärade deltagarne i den nordiska kvinnokorrespondensen, att de då och då skulle hafva älskvärdheten meddela Idun något om korrespondensens gång och därjämte sända oss smärre utdrag ur bref, som innehöller uttalanden af mera allmänngilligt intresse.

Då vi nu upprepa denna vår vädjan, sker det med tanke på att såmedels kunna erhålla lämpliga bidrag till den serie af »kvinnobref från förr och nu», som den välkända skriftställarinnan fru Gabrielle Ringertz sedan någon tid tillbaka är sysselsatt att redigera för Iduns räkning.

Fru R., på hvilken uppmaning Idun gör denna senare framställning, anser nämligen, och helt visst är hennes slutsats fullt berättigad, att denna korrespondens framför hvarje annan ofta torde beröra intressanta ämnen.

Vi hemställa alltså till de respektive korrespondenterna i olika delar af Norden att godhetsfullt skicka Idun brottstycken af de bref, hvilka, höjda öfver de privata förtroendenas nivå, innehålla uttalanden och reflexioner, som göra dem förtjänta af offentlighetens ljus.

Men förgätnen icke därvid den viktiga regeln: hvad I ämnen göra, gören snart!

»STYFMOR!»

HURU OFTA är det icke här i lifvet, som förhållanden betingas af och bedömas efter, icke hvad de verkligen äro utan efter — hvad de synas vara! Mången gång kommer sig nog detta af en viss, medveten ytlighet — det är oss så bekvämt att icke gå till grunden — men så händer det ibland, att källan till den rätta kunskapen om en sak är tillgänglig endast för några få, och då — hvem klandrar den blinde därför, att han icke ser!

Visst har väl titelordet häröfvan i mångas tycke en hård klang? Och detta dels genom sina traditioner och dels genom sin form — ty 99 % af vårt lands inbyggare skulle väl definiera ordet så: »styf-mor = en hård, en elak mor!» Nu lär emellertid saken vara den, att »styf-mor» härleder sig från ett fornsvenskt ord: stjuvmodher. Och — stjuvmodher, stjuvfadher i sin ordning komma af det anglosaxiska stegan eller stjuvan = göra fader- eller moderlös. Idun berättade det där för mig. Då sa' jag: snälla fru Idun, vill du inte hjälpa mig att kungöra detta för flere — det är nog inte många, som ha reda på det. — Jo, hon gaf sitt samtycke!

»Hvad skulle nu den där historien kunna göra för nytta?» säger någon. »Det måtte väl göra det-samma, hvad ett ord betyder eller — anses betyda.» — Ja, kanske ibland, men icke härvidlag. Då ett förhållande är ömtåligt, behöfves det litet nog för att förvärpa detsamma.

I början af förra året förekom i Idun en uppsats, benämnd: »Styfmoderskallet». Uppsatsen var så varmhjärtadt skriven, men, som titeln också antyder, talade den mest om styfmoderns skyldigheter. Jag hade nästan väntat, att flere skulle yttra sig i ämnet, men nej!

A. B. MAX SACHS STOCKHOLM

Guldmedalj
Stockholm 1897.

Guldmedalj
Paris 1900.

NYHET!

Salongsmöbel — Prinsessans modell — finpolerad mörk mahogny — äkta bronsbeslag — klädd med prima halfsiden — bestående af: **1 Soffa, 2 Fåtöljer, 4 Stolar, 2 Taburetter** samt **1 Salongsbord**. Komplet 725 Kr.

Förfrågningar besvaras omgående.

Är icke styfmoderskallet nått opp det svåraste, en kvinna kan få sig anförtrodd? Jag tror, att alla de gamla sagorna om elaka styfmödrar och förföljda, älskliga styfdöttrar, plus missupfattningen af titeln — »styf-mor» — betydelse, i folkmedvetandet stämplat styfmodern som en riktig — buse. Och liksom med den enskilde, så också då det gäller en hel kategori af människor — har man en gång fått ett dåligt namn om sig, går det icke lätt att bli detsamma kvitt. Detta »styfmoderns» rykte, huru har det icke mången gång satt barnahjärtan i harnesk mot en god kvinna, som ömmade för moderlösa små, ja, huru ofta gifvit åt förhållandet mellan styf-mor och styfbarn något skeft och åt mer än ett människolif någonting missriktadt! Icke sant? — »Styf-mor betyder icke en hård, en elak mor» — må vi undervisa vidt och bredt om detta! Jag fruktar dock, att ordet i sin nuvarande form alltid kommer att göra skada. Man skapar nu för tiden så många nya ord — se här ett, som behöfde omgestaltning! Jag har bråkat min hjärna för att utfundera en ny benämning, men kan icke finna någon annan än denna, som ju också ligger närmast till hands, nämligen: »Nymor!» — barnet har fått en ny mamma. För att vara konsekventa, skulle vi då visserligen också få säga: nyfar, nybror, nysyster, nyson, nydotter, nybarn, hvaremot det stygga ordet: »styfmoderligt», som i sin mån bidragit att ge hugg åt alla styfmödrar, skulle försvinna ur språket — »nymoderligt» kunde ej ersätta det.

Det där vänligt menade men mången gång ovisligt nyttjade: »stackars små barn, som skola få styf-mor!» huru skulle det ej mista mycket af sin »kläm» och sitt skadliga inflytande, om det i stället hette: »stackars små barn, som skola få nymor!» ty äro små barn moderlösa, borde det väl ej räknas för en olycka, att de få en ny mamma.

Men det faller mig något in. I Elise Kiellands: »Aaret rundt i Fjeldbygden» (i parentes sagdt: »vingerne løfter sig, sandelig», då man läser den boken — jag har läst och småsjungit därvid och känt mig lycklig!) förekommer ordet: »stedmorsblomster». Jag må väl icke taga miste, då jag öfversätter detta med styfmorsblommor och tror, att stedmor, motsvarande vårt styf-mor, närmast kan öfversättas: »i-stället-för-mor». Det vore nu ett nytt förslag att utbyta »styf-mor» mot: stedmor, som skulle låta bra mycket bättre — om någon kommer »i stället för» en annan, göres alltid den förutsättningen, att hon åtminstone vill försöka att ersätta den andra.

Det må nu gå, hur det vill med de andra »styf-orden», endast att »styf-mor» komme bort. Begreppet »styf-far» kan aldrig bli så farligt, ty barnen, isynnerhet om de äro små, äro väl i regeln vida mera beroende af familjens kvinnliga öfverhufvud än af den andra parten. Så jämrar sig också världen, eller »vännerna», mest öfver styfmodern — skulle åtminstone tro detta vara fallet!

Mycket kunde vara att tillägga, men — det gifves ett men. Därföre bara några ord ännu!

Jag kände en gång en ljuf, ung varelse, som, tidigt gift, snart gick bort från två små flickor. De fingo inom kort »styf-mor», men icke en af det styfva slaget, och det är rakt af rörande att erifara, med hvilken rörande pietet den första makans och moderns minne blifvit behandladt. Alla de små flickorna i den senare kullen äro uppkallade efter den första frun, och frun nr 2 har gifvit sina barn vördnad och kärlek för företrädarskans minne äfvensom att hjärtligt hålla af styfsysterne. Det kunde jag så väl förstå, då jag hörde, att de små flickorna i andra giftet på fullt allvar påstodo sig ha: »två mammor, mamma Rosa och mamma Rika». — »Fast mamma Rosa är död och ligger på kyrkogården», tillade de. Och de gingo så gärna dit bort för att smycka »Mamma Rosas» graf med blommor. —

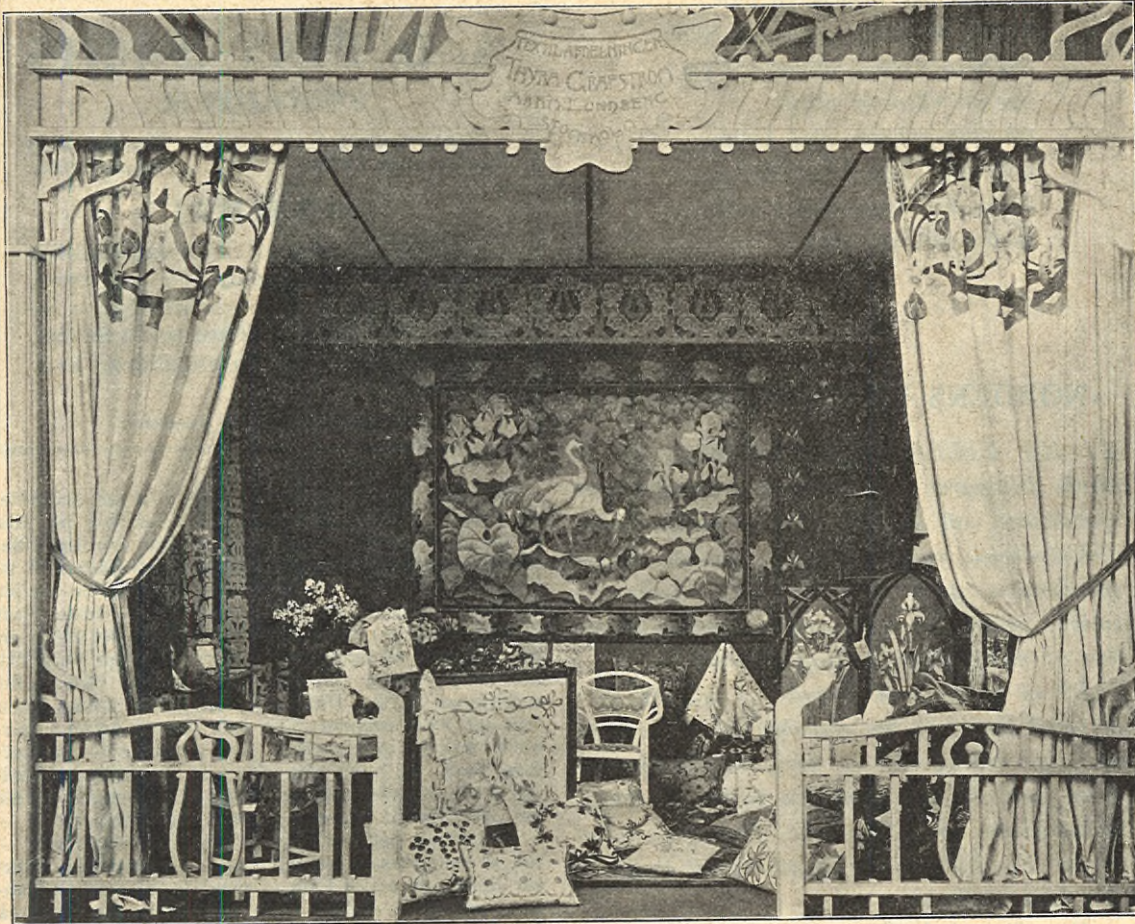
S—M.

C. W. Schumacher
Kongl. Hofleverantör.
Norrländsgatan 17, Stockholm.

NYHET!
Mältade brödsorter.

HUSHÅLLSBRÖD, mältadt hvetebröd, å 42 och 25 öre.
HUSHÅLLSBRÖD, mältadt rågsiktbröd, å 38 och 25 öre.

BRÖD efter vikt. **HUSHÅLLS-Limpröd** om 1 kilo, 38 öre.
PREUSSISKT bröd om 1 kilo, 35 öre.

THYRA GRAFSTRÖM (K. M. LUNDBERGS TEXTILAFD.) PÅ GEFLEUTSTÄLLNINGEN. C. LARSSON FOTO.

KVINNOSLÖJDEN PÅ GEFLEUTSTÄLLNINGEN.

II.

SOM BEKANT, ledes den rikskända stora Stockholmsfirman K. M. Lundbergs textilafdelning allt sedan dess etablerande för tre, fyra år sedan af fru Thyra Grafström, hvilken redan från barndomshemmet inplantade konstnärliga gåfvor, stödda genom en femtonårig skola i Handarbetets Vänners tjänst, här funnit rätta fältet för en utvecklingskraftig, själfständig verksamhet. Den uppvisning fru Grafström nu presterar i Gefle utgör också ett nytt bevis på, att den så energiskt ledda unga anstalten ingalunda ämnar sacka efter i den fredliga täflan med sina äldre förebilder.

Liksom A. B. Svensk Konstslöjd i hr Wallander äger en ovärderlig inspiratör, har äfven fru Grafström med sig adjungerat en manlig artistisk kraft, hr Nils Lundström, hvilken redan hunnit uppvisa många prof på en erkännansvärd kompositionstalang. Hans förnämsta bidrag till Gefleutställningen utgöres af gobelinen »Tranor», en dekorativ och färgkraftig — ja, i vårt tycke till och med en smula för färgstark — väfnad med, utom det zoologiska, ett rikt botaniskt innehåll af svärds-liljor, sockerlön och tistel. Det är den största *haute-lisse*, som firman hitintills utfört. Från hr Lundström förskrifva sig vidare de i all sin smakfulla enkelhet verkningsfulla yttergardinerna kring estraden — blåklint och gyllene ax i bomullsgarn på linneväf — en gobelinklädd länstol, en praktfull skärm med orchidéer, en vacker téduk med silkessömmade clematis, en del kuddar m. m.

I fröken Hilda Starck möta vi tydligen äfven en af firmans »stöttepinner», med något af den konstnärliga bärkraft, som redan hennes namn tyckes antyda. Hennes största och mest genomkomponerade bidrag är den smakfulla fönsteranordning, som pryder utställningsestradens kortvägg, bestående af fris med draperier

och bokhylla nedan fönstret, de förra utförda i grå klädesapplikation på grön boj, den senare i det ljusa träverkets utskärning upptagande samma motiv som klädesbroderiet. Af samma konstnärinna fästa vi oss ytterligare vid en färgglad skärm i mahogny med blommande Iris i silkessöm på grönt siden, och — naturligtvis — en hel uppsättning kuddar i växlande format och teknik, men alla utmärkta af förfina smak och uppfinningsförmåga.

En liten delikat artikel, som vinner allt större användning vid serveringen på elegantare middagar inom societeten, äro de små

runda tallriksmellanläggen, som inskjutas mellan ost- och fruktassietterna, och hvilka finnas i rikaste urval med luftigt stiliserade broderier på genomskinlig siktduk. Som dock hvarje sådan liten lapp kostar sina 4-5 kronor, springer redan ett dussin för ett middagsbord upp till en liten summa, som hänför hela modet till den raffinerade lyx, som just ej hvem som helst kan bestå sig. Af samma material, siktduk, framvisas äfven vackra broderade bordlöpare.

* * *

Jämt tvänne decennier äro i år fyllda, sedan fru Thora Kulle i Lund började sin betydelsefulla verksamhet för sofrandet och höjandet af den gamla skånska allmogeslöjden, sedan hon på själfva produktionsorterna grundligt satt sig in i alla dessa olikartade väfnadslag med deras för svenska öron till en början så underligt klingande namn: rosegång, munkabälte, skälblad, käppklä, dukagångssnår, krabbasnår, rödlakan, flamsk och flossa. Vid dessa sina bemödanden har hon njutit nitiskt understöd, först af sin sväger, artisten Jakob Kulle, och senare, efter dennes död, af arkitekten Nils Kulle. På grundvalen af de gamla mönster-skatternas okonstlade originalitet och friska färgsammansättning har det också lyckats deras systematiskt genomförda och konstnärligt skolade arbete att för den sydsvenska textilslöjden väcka till lif en glädjande och fruktbringande renässans.

Thora Kullers Gefleutställning kan således sägas innebära en särskild betydelse såsom en hedrande öfversikt öfver hvad dessa tjugu år af oförtröttad metodisk sträfvan kommit åstad. Redan vid första ögonkastet skiljer den sig väsentligt från de ofvan nämnda textilfirmornas med deras mera exklusiva öfverklasselegans. Visserligen saknar ej heller fru Kullers utställning enstaka prof på arbeten af rent modern konception, men hvad som ger den dess särmarke det är dock, och med rätta, alltjämt hufvudstommen af allmogeväfnader med den enkla mönsterföringen och den naiva färgglädjen. Och äfven där en rent individuell konstnärstanke tagits upp, såsom i Nils Kullers guldregns- och lönn draperier, i fröken Rönn-

TORA KULLE PÅ GEFLEUTSTÄLLNINGEN. C. LARSSON FOTO.

qvists draperi med nyponbården eller i det egyptiska dörrhänget, så har utförandet i de gamla teknikerna, i krabbasnår, rödlakan eller delad dukagång, åt det helas intryck fasthållit något af den folkliga karaktären, som verkar välgörande sundt.

Man behöver icke underskatta de värden af förfinad skönhet och yppig komfort, som den högkonstnärliga textilslöjden, representerad af sådana institutioner och namn som Handarbetets Vänner, en Alf Wallander m. fl., allt mer sträfvar att skänka livets former i det moderna hemmet, för att tacksamt erkänna och aldrig förglömma betydelsen af en verksamhet sådan som Thora Kuller eller Kulturhistoriska föreningens i Lund. Ty utan att detta folkets blod alltjämt på nytt lät sina friska vågor glida in i vår konst, vore det för visso fara värdt att den efter hand förtunnades i bleksiktig spekulering och klassafskild öfverförfining.

Men med sin rot i de breda folklagrens gammalsvenska grund och med sin krona lyft

starkt och uppfriskande intryck, är det, när man äntligen förirrat sig till någon afskild liten vrå, där det nationellt egendomliga ostörtdt fått samla sig till en enhetlig verkan. Som t. ex. i Dalaslöjdens ypperligt ordnade afdelning — en riktig liten oas bland ökenstigarne!

Hur genomsvenskt hemtrefligt glöda där icke Flodbroderiernas rosor; och de naiva gamla allmogemålningarna i Leksands- och Morastugorna, de må nu framställa Eliæ himlafärd i en genuin svensk bondtrilla eller hur »David går uppå taket och ser den dejgeliga Bathseba två sig» — de hålla en länge fast. Och framför Husmorsskolans i Siljansnäs prästgård hederliga väggsäng i två våningar, hvitmålad med blommor och med blader och med en »himmel», »väfd i vanlig väfstol med fyra trampor,» men icke förty afbildande både Mora, Rättviks och Leksands kyrkor med kyrkofolk i högtidsstass, känner man verkligen en liflig begärelse att en gång få slumra rätt ljuft och tryggt i ett dylikt gammalt oförfalskadt prästgårdsinventarium.

Åter en varm våg ur folkets egna ådror, som mött oss och kommit oss att känna, att på den egna grunden bygger man dock säkrast och bäst, det må nu gälla våra kvinnors spånad eller våra mäns gärning!

J. N—G.

ETT ARBETARNES HEDERSGARDE.

DET TORDE höra till det ovanliga, att en husbonde vid ett och samma tillfälle kunnat för långvarig och trogen tjänst belöna icke mindre än 70 st. af sina underhållande. Så hände emellertid söndagen d. 30 juni i Åtvidaberg, då

innehafvaren af Baroniet Adelswärd, baron Th. Adelswärd, till 69 af sina arbetare, bland dessa 7 kvinnliga, öfverlämnade kungl. Patriotiska Sällskapets medalj i guld och silver samt till en af tjänstemännen sällskapet Pro Patrias medalj i guld. Af medaljörerna hade tvänne varit i Baroniets tjänst i öfver 60 år, 13 tjänstgjort 50—60 år, 24 i 40—50 år, 16 i 30—40 år, 12 mellan 20—30 år och endast 3 under 20 år. Två af dem hade uppnått öfver 80 års ålder, 12 voro mellan 70 och 80 år och af de öfriga flertalet mellan 60 och 70 år. Af representanterna för det kvinnliga arbetet innehade tre öfver 40 tjänstår, nämligen »Jungfru Bli», 77 år gammal, som i 41 år varit anställd som husjungfru hos afidne baron Axel Adelswärd,

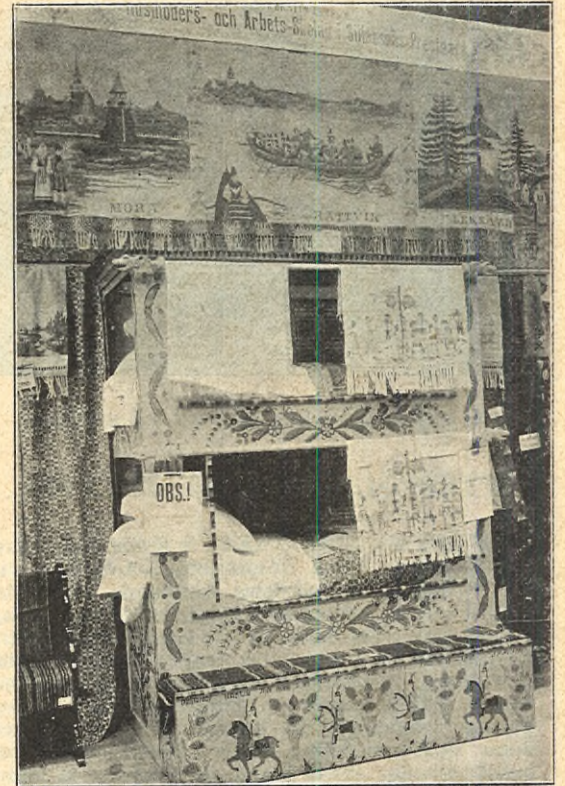
DALARNES SLÖJDUTSTÄLLNING. C. LARSSON FOTO.

mot den högsta personliga konstens fria vidder skall förvisso trädet fortfarande att växa, kraftigt till att skåda och skuggande härligt att hvila under.

* * *

I denna kortfattade öfversikt öfver kvinnoslöjden på Gefleutställningen böra vi slutligen också inrymma ett omnämnande åt den massuppvisning af alla slags fruntimmersarbeten, som ingår i de olika länens kollektivutställningar i den rymliga Slöjdhallen, näst efter Industrihallen utställningens största byggnad. Ett omnämnande, sade vi — ty hvarje försök att ingå i några detaljer bland dessa laviner af hvad man dagligdags betecknar med namnet »handarbeten», bland detta otal af trasmattor, lapptäcken, dukar, spetsar, antimakasser, gardiner, virkningar, stickningar och stoppningar, förefaller lika fruktlöst som ändamålslost. Med allt erkännande åt de fonder af kvinnlig omsorg, handafärdighet och flit, som här ligga nedlagda, kan man knappast undgå att finna en vandring genom detta brokiga enahanda både tröttsam och modstjälande. Men förvisso skärper den blicken för, huru mycket de konstnärligt ledande krafterna på kvinnoslöjdens område rundt om i vårt land ännu ha att uträtta, och de erkännansvärda undantag, där pånyttfödelsens inflytande redan kan iakttagas, bekräfta endast ytterligare regeln.

Nej, skall man på en dylik vandring få ett

HUSMODERSSKOLAN I SILJANSNÄS PRÄSTGÅRD PÅ GEFLEUTSTÄLLNINGEN.

och de senare åren hos dennes son, baron Th. Adelswärd njutit ålderdomsro, »gunman Tilly», som i 46 år varit Åtvidsfruarnas oundgängliga hjälpredda med tvätt och byk samt »madam Pyrrhus», som i 45 år i egenskap af sjuksköterska hjälpt sin lidande nästa.

Det var en rörande syn, som tedde sig för de många åskådarnes blickar, då dessa gamla trojänare och tjänarinnor kommo fram för att med tacksamhet i blick och hjärta mottaga sina heders-tecken. Och icke mindre gripande var att se hela skaran uppställd utanför kyrkdörren, då de skulle fotograferas, för att kunna i bild presenteras för Iduns läsare. Det var en levande tafla ur arbetets saga, man hade framför sig — dessa härdade gestalter med knotiga kinder och valkiga händer, som trots åren ännu kunde bryta sten ur fäderneslandets jord, föra en hyvel eller sköta en slägga; dessa åldringar med slapp hållning, färade drag och hvitnade lockar, men med den lugna frid i ögat, som medvetandet om ett väl utfördt lifsarbete skänker. Heder åt dessa det tysta arbetets hjältar, dessa fosterlandets välgörare! Och heder åt alla dem, som veta att rätt värdera ett troget arbete!

JOH. E. THORIN.

Den lycklige har minst tid att sysselsätta sig med det förfutna, ty hans lycka är det närvarande, hvarifrån hans hopp lätt tar en hel gyllene framtid i besittning. Det är för mycken dager i hans lefnad. Det fordras en nedgående sol och skuggans flor öfver nejden, innan minnenas stjärnhimmel kan begynna tindra.

E. G. GEIJER.

GRUPP AF MEDALJÖRERNA VID ÅTVIDABERG. J. E. THORIN FOTO.

DE NATIONALKLÄDDA BARNEN PÅ NOLINGE.

EFTERFÖLJANSVÄRDT EXEMPEL.

MIDSOMMARAFTONEN i år firades hos brukspatron Albin Wasastjerna på Noling vid Tumba en särdeles tilltalande fest, i det att barnen på egendomen inbjödos till dans kring majstången. Vid detta tillfälle erhöles icke mindre än tjugutvå af den muntra skaran i present nationaldräkter, egenhändigt förfärdigade af familjens damer, hvilka under en längre tid måst arbeta ganska tråget för att kunna göra barnen och deras föräldrar denna glädje. Förtjusningen var också allmän, såväl bland de senare som bland de förra, ja, en liten pys var bokstafligen mållös af glädje, då han ikläddes sin fina skjorta, sina gula byxor och granna röda väst, den röda mössan icke att förglömma. De små nätta kullorna af alla åldrar och storlekar i sina Moradräkter voro äfven mycket prydliga, och det var en verklig ögonfägnad att se hela skaran tillsammans dansa Dalpolskan, klappdansen, väfva vadmål m. m., hvilket allt husets unga dotter genom tålmod och ihärdighet lyckats att inlära dem.

Är icke detta ett praktiskt sätt att hos folket fostra kärlek till det nationella samt befrämja det goda förhållandet mellan husbönder och underhåfvande — ett sätt väl värdt att af många efterföljas?

UR DAGSKRÖNIKAN.

HJALMAR HÅKANSSON, musikdirektören och kantorn i Jakobs församling härstädes, afled härrom dagen, omkring 57 år gammal. Utrustad med ett fördelaktigt yttre och en vacker basbaryton, var han, särdeles i yngre år, en mycket användbar sångare vid vår k. opera, vid hvilken han under 20 år, 1868—88, var engagerad och där han utförde en mängd roller. Kantorsbefattningen i Jakob hade han innehått sedan 1870; dessutom var han sedan 1875 lärare i korsång vid härvarande musikkonservatorium.

HJALMAR HÅKANSSON.

I sitt äktenskap med den utmärkta skådespelerskan Julia Håkansson efterlämnar han tre söner samt dottern, fröken Lisa Håkansson, för nästa spelår engagerad vid Svenska teatern i Helsingfors. En stor vänkrets beklagar äfven den urbane och sympatiska mannens bortgång.

TJUFSKYTTE. SKISS FÖR IDUN AF BIBETTE.

TROBYHOLM stod i högsommarfägring. Från parkens blomsterrabatter utströmmade söta honungsdofter och i rosariet, där rosorna hängde sina vackra hufvuden, tunga af saft och sötma, af sol och fjärilsfladder, surrade bin och brokiga fjärilar i beställsam brådska. Det var pulserande, glödande lif öfver allt. De måste skynda sig att lefva och njuta

af lifvet, alla sommarens tjugande barn, rosor, dalior, stolta georginer och alla de små bevingade varelser, som fylla sommardagar och sommarnätter med färger och toner. Sommaren är så kort, de måste skynda sig att lefva och njuta af lifvet!

Trobyholm var löfklädt och festsmyckadt. Till hvilkens ära var det, som den blågula duken vajade från tornets runda kupol och skogen plundrats på unga björkar och mamsell Justina prydd sig i nystärkt negligé med pipade remsor?

Jo, unga baron hade kommit hem i dag, efter att ha varit borta dels i främmande land och dels uppe vid hofvet i Stockholm i fem långa år. Då måtte väl hela Trobyholm ha skäl att glädjas och mamsell Justina icke minst, ty unga baron Hans Axel var hennes ögonsten.

Hon hade kommit dit, när det nådiga herrskapet gifte sig, hade fröjdat sig med dem öfver tvänne små baroners och en liten frökens ankomst till världen och gråtit med dem öfver lilla frökens, den lilla gudsängels, händanfärd. Mamsell Justina var nog så fäst vid fideikommissarien, baron Per Magnus också, men — det var något särskildt med Hans Axel. Man måste känna sig varm om hjärtat och le, när han kom, likasom man måste sakna honom, när han gick. Han hade makt att ta kvinnohjertan, Hans Axel.

Gamle baron Sack på Trobyholm var död sedan många år och baron Per Magnus rådde nu om gården, men den som styrde och regerade där, det var den kraftiga änkefrierinnan Marie-Charlotte. Från den stund hon som nygift fru gjort sitt intåg på gården, hade hon haft tömmarna i sin hand, och hon tänkte ej släppa dem ifrån sig, förrän det blefve dags att fatta bönboken och lavendelkvisten istället. Hur mycket hon höll af och beundrade sin yngre son, var hon dock glad, att han ej var fideikommissarien, ty han hade sin egen vilja, och hvad som konvenerade honom, det gjorde han utan att ta råd af någon. Men Per Magnus underordnade sig i allt sin fru moders vilja. Skulle där göras några förändringar i ladugårdarna, parken eller rummens meublement, fick intet vidtagas, förr än man inhämtat den nådiga friherrinnans tanke och gillande. Skulle tjänster af eller tillsättas, fick hon alltid ha bestämmanderätten. Per Magnus fogade sig i hennes regemente utan tvång. Han estimerade sin vackra, förståndiga moder högre än någon annan kvinna, och det var hans stora glädje, att hon ej ämnade draga sig tillbaka till sitt lilla obetydliga änkesäte Fogeltorp, när han — snart nog — förde en ny friherrinna till gården.

Alltsedan Per Magnus var helt ung, hade det nämligen varit af taladt mellan Trobyholmarna och Bungencronas på Högsjö, att Per Magnus och deras lilla Antoinette skulle bli

ett par. Nu nalkades Antoinette sitt adertonde år, Per Magnus var 26, och på nyåret hade de unga tu blifvit fästa med ringar vid hvarandra.

*

Det var så svalt och tyst därinne i de höga slottsrummen. Sommarens brådska, surrande lif trängde ej dit in. Stolar och långa rakryggade soffor i glänsande sidenöfverdrag stodo där i stel ordning utefter väggarne, och kring de stora florsklädda kristallkronorna surrade några somnolenta flugor.

Friherrinnan Marie-Charlotte satt vid sin bågsoff och broderade och hennes båda söner underhöll henne med aimabelt samspråk.

Långa voro de båda och ljusa, med trohjärtade blå ögon, men Hans Axel var så smärt och sirlig i figuren, med händer hvita och smala som en kvinnas. Han var 24 år, men utan ett skägghjun på haka eller öfverläpp, håret föll ned i långa pudrade lockar. Också hyn var hvit och frisk som en kvinnas, men öfver mun och ögon låg där ett drag af manlig kraft och beslutsamhet.

Per Magnus var stor och grof, med väldiga knävelborrar, som föreföllo nästan hvita mot det rödletta ansiktet. Det var något af skygghet och maladresse i hela hans utseende och maintien, som blef ännu mer framträdande, när han jämfördes med brodern.

Hans Axel gick fram och tillbaka i rummet och berättade äfventyr och händelser från sina resor. Friherrinnan Marie-Charlotte var ej så flitig på sin söm, som hon brukade, ty hon måste allt emellanåt se på sin vackre gosse, som gick där framför henne så nobel och elegant i sätt och rörelser.

»Ja, ja», tänkte hon, »han är skapad för hofvet, där skall han göra carrière, Per Magnus pas-

sar bäst att sköta om landtbruket här hemma och sörja för att inte släkten dör ut. Han där kan få den rikaste

FRÅN DEN STORA BALEN FÖR KRONPRINSEN I GEFLE DEN 7 DENNES. 1. ARTISTEN A. GENBERGS VATTENFALLSDEKORATION. 2. SCEN UR KOTILJONGEN.

flickan i Sveriges land, om han ej gör sig för brådtom. — Nå, nå, qui vivra, verra! —

»Eh bien,» afbröt Hans Axel plötsligt sina beskrifningar, »du, Per Magnus, är ju stadgad fästman nu till dags. När får man dansa på ditt bröllop?» —

Per Magnus log, och det kom ett ömt uttryck i hans blå ögon.

»Ja, det beror på Antoinette — — —»

»Till jul blir det säkert,» klippte friherrinnan af.

»Det har varit så sagdt,» började Per Magnus igen, »men Antoinette vill det inte så snart. Hon har fått i sitt hufvud, att hon först skall upp till Stockholm och se hofvet och operan och allt sådant — hon är bjuden till greve Hjärnes — —»

»Slidder, sladder, hon får mycket mera amusement af den resan, om hon kommer som friherrinnan Sack i sällskap med Per Magnus, som, också han, väl kan behöfva komma ut och se sig om. Förresten tänker jag, lilla Antoinette får göra som söta far och farmor bestämma och stoppa sin egen vilja i kjortelsäcken.» —

»Ja, men jag vill ej, att hon skall tvingas,» invände Per Magnus saktmodigt.

Hans Axel såg från den ena till den andra.

»Hur ser hon ut nu för tiden, lilla Antoinette? Hvad jag kan gardera af mitt mémoire vis å vis henne är ett par stora ögon, vackra, men bevars så timida och en lång, tanig figur, som flydde så fort en främmande nalkades.»

»Nå, det där har hon öfvervunnit nu. — Ganska nätt, ganska aimabel!» svarade friherrinnan, »men bortskämd och capricieuse, som alla unga flickor nu för tiden. Annat var det i min ungdom, då var söta fars och söta mors vilja lag.»

Per Magnus hade rest sig upp och gått fram till fönstret. Han stod och trummade på fönsterbrädet.

»Åh — hon är som ett sommarblomster, lilla Antoinette,» mumlade han vekt, »som en näckros så hvit och frisk, som en ros så röd, som en lärka så glad, som en trollslända» — — — han tystnade förlägen, nästan skamsen. »Pardon, söta mor, jag måste ner och se till, när fuchsarna motioneras,» och med en tafatt révérence försvann han hastigt genom dörren.

Hans Axel gick fortfarande fram och tillbaka därinne. Blanklädersskorna med sina stora boucles d'Artois efter sista modet glänste så nyputsade och eleganta, och den blåa sidenrocken frasade distingueradt, när han rörde sig.

»Han är bra gauche, stackars Per Magnus,» började änkefriherrinnan plötsligt. »Därför kan han heller ej pretendera att få någon rikare flicka än Antoinette Bungencrona. — Men du, Hans Axel, du får skaffa rikedom till familjen. Fröken Höpken.»

Hans Axel slog ut med handen.

»Bah, söta mor, det är väl ingen brådska! Jag är ej fideikommissarien och har alltså ingen devoir i det fallet. Trobyholm ger ju dessutom Gudi lof mer än tillräckligt. Och nu har kungen gifvit mig löfte om någon

convenable fonction vid hofvet, Rien soucis pour l'économie, chère mère,» smålog han, böjde sig ned och kysste hennes hvita handlofve.

»Kan du tro, den lilla nåden gör sig difficile! Ogift kan hon få gå, om hon gör sig så stram! — Du — Hans Axel, om ni komma att talas vid, så låt henne förstå, att hon bör vara tacksam att få göra ett så godt parti — sämre än Per Magnus kan hon minsann få — och angelägen att få komma till Stockholm nästa vinter som friherrinnan Sack. På dina ord litar hon nog, du som varit så mycket ute i världen!

Hon förstår ej sin egen lycka, den envisa flickan! Vi ha aftalat emellan oss, Högsjöarna och jag, att i oktober redes till bröllop, och jag måste tillstå, att det piquerar mig, att den lilla skall göra sig rar.» Hon lade tillsammans sina sysilken, fingerborg och syringer och reste sig.

»Gif mig din arm, mon cher, jag måste ner i köksträdgården. Westman skulle få sina order om roflanden.»

Och med välbehag stödjande sig på sin yngre sons arm skred hon rak och majestätisk ned för den breda stentrappan.

2.

Fröken Antoinette Bungencrona hade slutat sina morgonlektioner. Hennes små fingrar voro ännu röda af ackorderna på harpan, och hon gnolade på romansen, hon sjungit. Men hvartill behöfvas drillar och kadenser? Hon tyckte, det lät mycket vackrare, när hon fick sjunga melodien enkel och konstlös, men det tyckte ej söta far, och som söta far ville ha det, så blef det i allmänhet där i huset.

Antoinettes mor var död; hon hade dött, när den lilla flickan föddes, men Antoinettes farmor hade strax kommit i huset och tagit hand om den lilla och allt annat, som tillkommer husmodern att sköta. Hon var nog snäll, farmor, men så sträng och förnäm; hon var född grefvinna Hjärne, syskonbarn till det gamla riksrådet, och det hade ju farmor rätt i att vara stolt öfver.

Antoinette dansade utför trädgårdsgången med den stora schäferhatten dinglande i sina ljusblå sidenband på den bara, runda armen. Trädgården sluttade ned emot sjön, efter hvilken Högsjö herresäte fått sitt namn. Antoinette svängde af in på den albeskuggade gången, som ledde utefter sjöstranden och på hvilken man kom fram till en liten grönmålad grind. Tack vare denna fick man fri inblick till skogens grönskande buskager och blomstermattor, ty ligusterhäckarne på båda sidor voro så täta och höga, att de alldeles dolde utsikten till hararnes och de snabbfotade rådjurens territorium.

Antoinette saktade sina steg ju mer hon nalkades grinden. Hon älskade skogen, den stora, hemlighetsfulla, så rik på blommor och fågelsång och tusen andra intressanta ljud och föremål. Det arbetades i skogen, det talades, det lefdes därinne! Men farmor hade sagt, att det inte var passande för en ung dam att stryka omkring så där.

Hon stod och såg, hur solskenet dansade på mossan, dagern var alldeles grön därinne

HYLIN'S Lanolin-Glycerin-Tvål

i stänger.

Mild och välgörande för huden.

Hylin & C:os F. A. B.
Stockholm.

och trollsländor och fjärilar funnos där oräkneliga, de fladdrade ut och in mellan grindens grönmålade spjälor. Hon öfvervägde en stund, tog så ett tag i grinden — den var stängd, läst med järnkedja och stort, klumpigt hänglås. Antoinette blef röd af förtrytelse.

»Åh, den fameuse Granberg — kan man se — det här är säkert hans påhitt! Eh bien — pour moi — rien d'obstacle!»

Hon kastade den lätta schäferhatten öfver till andra sidan, och vigt och behändigt som en liten ekorre klättrade hon själf efter.

(Forts.)

DJURGÅRDSTEATERN. Fru Oda Nielsen har nu visat sig för stockholmarna i en af sina allra främsta paradroller, nämligen »Frou-frou» i Meilhac och Halévys komedi med samma namn. Men resultatet blef ej fullt så glänsande, som man väntat sig, åtminstone ej på premiärföreställningen. Måhända var det indispositionens skull, att den celebra artisten i de båda första akterna ej förmådde ge nog relief åt det graciösa koketteri, som där är det förhärskande i Frou-frous karaktär, och ej fick oss riktigt att tro på hennes förmåga att binda Henry de Sartory vid sig med sin oemotståndliga tjuvingskraft.

Däremot gjordes tredje aktens slutscen med tillbörlig kraft och glöd. Där liksom ock i femte akten fick konstnärinnan strängarne att klinga både djupt och sant.

Bland de medspelande hade hrr Eliason och V. Lundberg gjort ett par roliga typer, som stänkte glädighetens välgörande vin öfver den eljes seriösa och ej så litet tunga anrättningen. Fröken O. Andersson såg förtjusande ut som den med alla goda egenskaper utrustade Louise.

Ärade annonsörer!

På grund af upplagens betydliga stegring böra mindre annonser till Idun vara inlämnade senast lördagen före den vecka, i hvars nummer de äro afsedda att införas, annonser på en eller flere sidor ännu tidigare efter särskild öfverenskommelse.

Med utmärkt högaktning
IDUNS EXPEDITION.

Begär mönster af vårt garanterade solida siden från 90 öre till 13 kronor pr meter.

Specialitet: Nyaste sidentyger för brud-, sällskaps- och promenadtoaletten, äfven kulörta och hvita.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bo-staden.

Schweizer & C:o, Luzern (Schweiz.)

Siden-Export.

Köp svart Siden!

Henrik Gahns
öfverfettade
Medicinska Tvålar

med många olika slag och sammansättningar af medicinska ingredienser, användas för att skydda för smittosamma sjukdomar eller för att förgöra utslag och andra hudsjukdomar. De mest kända äro: **Tjärtvål, karboltvål, svafveltvål, svafvel-tjärtvål** m. fl.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI
I UPSALA.

(Föreståndarinna: fröken Ida Norrby.)
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 14—20 JULI 1901.

Söndag: Juliennesoppa; inkokt lax; stekt kyckling med salader; jordgubbar med frusen gräde.
Måndag: Oxrullader med potatis; krusbärskräm med mjölk.
Tisdag: Wiener-kotletter med ärtor; filmjölk.
Onsdag: Favoritsoppa. Blå portens abborrar.
Torsdag: Stekt svincarré med lingon och potatis; smultron med mjölk.
Fredag: Sillpudding med smör; slätvälling.
Lördag: Köttbullar med potatis; vinkallskål och skorpor.

RECEPT:

Juliennesoppa (f. 6 pers.). 1 och 1 half lit. stark, klar buljong, 2 morötter, 2 palsternackor, 1 half rot-selleri 1 purjolök, 12 små jordlätskoc-

kor 1 litet blomkålshufvud, vatten, hv peppar, salt.
Beredning: Rötterna sköljas, skrapas och skäras i fina strimlor och sätas på elden i kokande, lätt saltadt vatten tillika med blomkålen. Buljongen kokas upp, de färdigkokta rötterna jämte blomkålen tillsätts, och soppan afsmakas med kryddorna.
Wiener kotletter (f. 6 pers.). 5 hg. benfritt kalkkött, 1 hg. kokt potatis, 1 msk. persilja, 2 tsk. salt, 1 half tsk. hv. peppar, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor 2—3 msk. smör.
Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drives 3 gånger genom köttkvarn, sista gången tillsammans med potatisen. Därefter tillsättes persiljan och kryddorna och färsen arbetas väl. Af färsen formas små kotletter, hvilka doppas i det uppvispade ägget, vändas i de stötta skorporna och stekas gulbruna i smöret.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drives 3 gånger genom köttkvarn, sista gången tillsammans med potatisen. Därefter tillsättes persiljan och kryddorna och färsen arbetas väl. Af färsen formas små kotletter, hvilka doppas i det uppvispade ägget, vändas i de stötta skorporna och stekas gulbruna i smöret.

Favoritsoppa (f. 6 pers.). 1 msk. smör, 1 och 1 half msk. mjöl, 2 lit. buljong kokt på stekben, salt, hv. peppar 2 msk. vin (sherry, portvin eller madeira); 1 half hg. makaroni, 1 half lit. buljong.

Beredning: Smör och mjöl sammanfräses, buljongen, som bör ha rot-smak, tillsättes, och soppan får koka omkr. 10 min. Den afsmakas med salt hv. peppar samt litet vin. Soppan serveras med makaroner, kokta buljonger och — om så önskas — med hårdkokta ägg, skurna i klyftor.

Blå portens abborrar (f. 6 pers.) 2 kgr. abborre 2 msk. salt, 2 tsk. ättika, 1 och 1 half hg. smör, 6 msk. groft hackad persilja, 1 msk. hackad dill, 1 msk. mjöl, 5—6 msk. vatten.

Beredning: Abborrarna fjällas, vretas och sköljas väl samt gnidas in och utvändigt med en blandning af saltet och ättikan. En kastrull belägges med smör och fisken nedlägges hvarfvis; mellan hvarje hvarf lägges smör, dill, persilja och mjöl. Sist tillsättes

Göteborgs
Kex & Biscuits
Nyhet!
Pistage-Wafers,
— ytterst fin Biscuits. —
rekommenderas.

vattnet. Fisken får endast småkoka med tätt slutet lock: saften bibehålles läri-genom bättre. Då fisken är kokt, upp-lägges den på karott; säsen vispas i kastrullen och hälls öfver fisken, utan att hvarken silas eller spådas.

Sillpudding med äggstän-ning (f. 6 pers.). 3 salta sillar, 1 och 1 half lit. potatis, 3 ägg, 3 kkp. gräddmjöl, 1 fjärdedels tsk. av-peppar, 1 msk. hackad persilja.

Till formen: 1 tsk. smör.

Sås: 1 och 1 half hg. smör (skiradt).
Beredning: Sillarne uttagas och vattenläggs dagen förut. Skinn t afdrages, hufvud, ryggen och alla små-ben borttagas. Sillen sköljes och in-klappas väl i en duk och skäres i bitar. Potatisen kokas, skäres i skifvor och lägges hvarfvals med sillen i en smord form. Första och sista hvarfvet bör vara potatis. Äggen vispas med mjöl-ken, pepparn tillsättes och äggstanningen hälls öfver puddingen. Öfverst strös den fint hackade persiljan. Puddingen gräddas i ugn omkr. 1 half tim. Serve-ras med skiradt smör.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drives 3 gånger genom köttkvarn, sista gången tillsammans med potatisen. Därefter tillsättes persiljan och kryddorna och färsen arbetas väl. Af färsen formas små kotletter, hvilka doppas i det uppvispade ägget, vändas i de stötta skorporna och stekas gulbruna i smöret.

Prenumerera på
Iduns Modetidning

TILL DEN SVENSKA HUS-MODERN.
MOTTO:
»Endast den genialiska människan förstår att äta.»
(Uttalande af en fransk gourmet.)
MIN FRU!
Vi människor taga vanligen alla våra fördelar här i världen på samma sätt som vi taga solens ljus, ängens grönska och rosens doft, som något själfklart utan reflexion och utan känsla af tack-samt glädje öfver att just vi na det så särskildt bra ställt för oss.
Aldrig skatta vi välsignelsen af en solstråle så, som när den möter oss efter en långvarig gråvädersstämning, och aldrig njuta vi så intensivt af hemmets varma trefnad, som när vi höra regnplasket mot fönstren och blåstans hvin kring knutarna.
Precis på samma sätt är det med våra materiella förmåner, dessa tusen njutnings- och hjälpmedel, som den industri-ella konsten och vetenskapen välsigna- vår tid med.
Då en nutida husmoder presiderar vid sitt frukostbord (kanske med en liten oskyldig bitanke att för något behjäl-tansvärdt ändamål redan från dagens början få husets herre vid godt lynne), så förfogar hon öfver en hel mängd chauer mot mor och mormor i en dylik situation.
Det är just om en af dessa förmåner jag skulle vilja ge den möjligen oer-farna en liten vink, utgående från den bekanta maximen om genvägen till man-nens hjärta.
Alla våra svenska hushållsböcker, från Pehr Brabes år 1581 utgifna »Hushålls-bok för ungt adelsfolk» och Kajsa Wargs »Hjälpredda för unga Fruntimmer» till våra dagars kulinariska snillen, doktor Hagdahl och fru Langlet, så enas de om att brödet bäst bevisar husmoderens halt och följaktligen är det som vällar henne mest bekymmer.
Stackars mor och mormor! Storbak-

FREJA-MAGASINET
C. E. LAGERSTRÖM
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM.
FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.
18 GÖTGATAN 18.
29 DROTNINGGATAN 29.
KONTOR OCH LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.

flera dagar å rad tre a fyra gånger om året! Hvad det innebar vet endast den som varit med därom.

Och så misslyckades baket ibland. Brödet blef tungt och fick degrada. Eller let jäste för mycket och blef syltigt. Och så, oaktadt den omsorgsfullaste bevaring, torrt största delen af året! Och så blef »han» vid dåligt lynne.

Mor och mormor visste nog om »gen-vägen» de också, men de saknade ju vårt osvikligaste hjälpmedel — »mörvs-keken från Göteborgs Kexfabrik.

Vi återgå till det moderna frukostbor-det. »Han» är litet mulen — kaffet är icke alldeles som det bör vara. Äggen en half minut för hårda etc. Då tillgri-per ni er bästa resurs — näst ert vän-liga ansikte — ni tar en kex, exempel-vis Extra toast eller Water, breder smör därpå, så litet roquefort och räcker läc-kerbiten åt hans nåd. Han säger kanske bara tack, men er skarpa blick märker ändå, att ansiktets djupa veck utjämnats, och det ser ut som om han ville ha mer.

Denna gång tar ni Oaten för omväx-lings skull — eljes en Albert — eller Milkex med camembert eller brie.

»Så ljust det blef härinne», säger han plötsligt i sin vanliga gladlynta ton Ni smälter diskret och tänker på san-ningen af det gamla visdomsordet: »Mjukt svar stillar vrede.»

Ni väntar några vänner till ert ou-

Tandläkare Osc. Bohrn,
72 Drottninggatan 72.
Artificiella tänder. Plombering etc.
Smärtförligande medel vid operationer.
Hvardagar 10—3; Helgdagar 10—11.
Allm. Tel. 48 73.

Tandläkare TOM von HALL.
— 30 Sturegatan 30. —
Hvard. 10—2, 5—6. Helgd. 10—12.
Allm. Telefon 58 48.

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
Adr. under sommaren: Furusund och Norrtelje.
Rikstelefon.

← **Tandläkare Sjögquist** →
6 Sturegatan 6, Stockholm.

Tandläk. Elias Widfond.
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och 1/2—1/2 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Doktor O. Wides Kurs
i **Massage, Sjuk- & Frisk-Gymnastik**
motsvarande Gymn. Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever. Upplysningar och pro-spekt genom Doktor O. Wide, Stockholm.

I Sjukgymnastik och Massage
börjar ny lärokurs den 1 nästk. okt.
Professor G. A. Unman,
Stockholm, Biblioteksgatan 11.

MIN nästa (ettåriga) kurs för damer i massage och sjukgymnastik börjar 1 okt. Nr. 29 Regeringsgatan. Närmare genom prospekt. Ständig adress: Saltjö-baden.
Dr Emil Kleen.

Kurs i Sjukgymnastik och Massage
gifves af medicine kandidat A. Kjellberg, legit. sjukgymnast. Prospekt på begäran Adress Stockholm, Mästersamuelsgatan 64 Allm. tel. 667. (S.T.A. 87956)

Doktor J. Arvedsons Kurs
i **Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymn. (friskgymnastik)**
i hufvudsak lika med Gymnastiska Central-institutets kurs för kvinnliga elever.
Kursen är 2-årig med början 1 okt.
Upplysningar och prospekt genom doktor J. Arvedson, Stockholm.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flätor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med »Hår». Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgat. 58.

Aug. Hoffmann
Kungl. Hofleverantör.
Pianofabrik
18 Lästmakaregatan 18.
Obs. Instrumenter uthyras.

Smålands Prästost,
helfet, extra fin; fina smöstar, minst 5 kg. å 1.30; 3/4-fet hushållsost J2 å 80 öre; dito, lagrad 1/2-fet T2 å 65 öre; 1/4-fet, saf-tig, god å 35 öre kg.; skumost, prima, kryddad och okryddad, 25 öre; margarin-gräddost, helf-t, finaste, å 65 öre kg., alla ostar väg ca 10 kg., exp. mot efterkräf.

Aktiebolaget Samuel & C:o,
ÅSTORP.

Carl F. Källström
••• Juvelerare •••
4 Östra Hamngatan 4
MALMÖ
Specialité: Konstnärlig Glaselertag

Elever mottagas fortfarande Örebro Väfskola.
NINA von ENGSTRÖM.

Bästa Syltsocker.
Tanto Bitkross
(Hushålls-Socker)
finnes till salu hos de flesta Herrar Specerihandlande i Stockholm och Landsorten.

OM NI ICKE SER NAMNET
Lea & Perrins
PÅ SÅSEFLASKAN, DESS OMSLAG OCH ETIKETT, BEVISAR DETTA ATT NI ERHÅLLIT ETT SÄMRE SURROGAT.
ENDAST LEA & PERRINS' ÄR ÄKTA.

FRÅGA EFTER OCH YRKA PÅ ATT FÅ
LEA & PERRINS
DEN ÄR TILLVERKAD EFTER ORIGINAL RECEPTET. UNDIK
ALLA ANDRA SÅKALLADE WORCESTERSHIRE SÅSER.
DEN EGER PÅ
GRUND AF SIN ÖFVERLÄG-SENHET VERLDSRYKTE OCH ÄR DEN FÖR FISK, KÖTT, JUS, VILDT OCH SOPPOR BÄST KÄNDA SÅS.

DEN ÄR BETYDLIGT ÖFVERLÄGSEN ALLA ANDRA SÅSER.
Orginal & genuin
WORCESTERSHIRE SÅS.
En gros försäljare Lea & Perrins, Worcester;
Grosse & Blackwell, Ltd., London; och de flesta exportkryddkrämare

Outslitliga
blifva mönstren å
— **Linoleum-Mattor** —
genom att bestrykas med vår
Extra prima
Linoleum-Fernissa.
Pris pr kanister inneh. 0.30 lit. kr. 1.10
» d:o » 0.60 » 2.—
» d:o » 1.15 » 4.—
» d:o » 2.30 » 8.—
Penslar, lämpliga för fernissning
finnas från kr. 0.75.
FERD. LUNDQUIST & C:nis
Bosättningsmagasin, Göteborg.

Banyuls Trilles.
Ett aptigt ifvande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hr läkare.
Pris pr butelj kr. 3.50 hos
HÖGSTEDT & C:o,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Hvarje sparsam husmoder
bör bereda **Likörer själf.**
Essencer för beredning af Benedicti-ner och Chartreuse-likörer — tillräckligt för 2 liter af hvarje sort — jämte recepter sändas franco mot postförskott kr. 2.50. Dessa likörer äro i smak jämförliga med dyra importerade, men priset blir en tredje-del af dessas.
Nordiska Industri Magasinet,
Stockholm.

Gratis och franco
erbålles ny rikt illustrerad priskurant för 1901 från
C. J. JOHANSSONS
Musik-Instrumenthandel,
22 Österlånggatan 22.
STOCKHOLM.

Tryckeri för 2 kr.!
Små Accidenstryckerier säljas af under-teknad för endast 2 kr. Till hvarje tryc-keri följa 120 st. gummityper, färgdyna m. fl. saker. För tryckeriernas iduglighet ga-ranteras. Exp. fraktfritt pr post mot för-skottslivid. Mot postförskott för 2.25. Adress **Martin Johansson, Edane.**

Skrif till John Fröberg, Finspong, då bra och billiga Kautschukstämplar, Sigill, Visitkort, Korta varor m. m. önskas.

Illustr. prisk. gratis, ej franko.

vis — så glöm icke julgranskexen, som erbjuder en oändlighet af fina och prydliga mönster, i »skiftande mångfald» öfverlägsen den vanliga julgranskonfekten. För husmodrar på landet bör den vara synnerligt lämplig.

Göteborgs Kexfabrik är ett sannskildigt »Sesam, öppna dig!» för husmodern. Alla dessa otaliga varianter från smörgåskex och buljongbröd till finaste dessert — aptidliga och läckra — äro en estetisk njutning för en gourmets syn och smaknerv.

Under de tretton år fabriken varit i verksamhet har dess fabrik rönt den högsta officiella utmärkelse — guldmedalj vid tre utställningar: Göteborg 1891, Malmö 1896 och Stockholm 1897.

Hans Maj:t Konungen har ock nådigast täckts utse Göteborgs Kexfabrik till Kongl. Hofleverantör.

Men en af de högsta utmärkelserna är dock ert gillande, min fru, och helt säkert skall ert husmoderliga hjerta gripas af beundran öfver hvar Göteborgs Kexfabrik kan ästadkomma och af glädje öfver att detta är svenskt arbete. Sålant är åtminstone mitt personliga intryck.

Eder
FRIGGA CARLBERG.

o'clock te — gäster med olympisk smak och en tunga för ambrosia — och frågar er själf: Hvad skall jag finna på för något pikant i dag?

Säkert har ni gjort samma erfarenhet som andra husmodrar, att de vanliga småbrödsfaten lämnas så godt som orörda, under det att King, Norman, Chalet, Italian biscuits, Coffee, Idun och hvad allt de heta samt alla dessa läckra Wafers, Cream Sandwiches, Madeira m. m. m. hafva strykande åtgång. Och ni går till telefonen, ringer upp er four-nissör och rekviderar en liten utvald samling från Göteborgs Kexfabrik, fullkomligt tryggt för stämningen vid ert »one-o'clock.»

Ni sportar kanske själf? Eller andra medlemmar af er familj? I så fall vet ni nog redan att ingen väggkost går upp mot ett litet förråd af Sportkex, innehållande den bekanta kolanötens alla förträffliga egenskaper, närande och upplifvande samt smaklig och bekväm att föra med sig.

Så har ni måhända ett litet blekt ansikte, på hvilket ni längtar att se rosor spiras fram en tunn, slapp hand ni åter vill känna stark och kraftig? Gör då ett förök med den näringsrika och fettbildande Oaten- och Wheatmealskexen samt Health, och ni kan icke undgå att bli hänyrkt öfver resultatet.

Vill ni ha en vackert prydd julgran åt era små — och det vill ni naturligt-

Ledig annonsplats!

svar till Plågad i n:r 3 och till Sve i n:r 8. — Små ärr, obetydligt synliga. **JOROLIGT HANDELSBITRÄDE.** Se svar till Bertha L-s 2) i n:r 1.

OLE. Se svar till Nicke i n:r 8. O. J. 1) och 2). Ställigande, värme, konjak: eventuellt codein, morfin el. dyl. Helst undersökning (och behandling) af (under)läs-läkare 3) och 4) Se svar till Lilla syster i n:r 4, 5. Hvilken som helst, om den blott löddrar sig lätt och rikligt. 6) Se svar till Kajsa S-r i n:r 8. **RAGUNDIA.** 25 gram ichtyol på 200 piller därpå två vid hvarje måltid. Medlet bör användas minst ett år.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinor äger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekröen. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 418. Vill någon namngifva några vackra musikstycken för violin och piano? Ej allt för svåra.

N:r 429. Känner någon till hvar Nödsel, Elverum är beläget i Norge, om det är fjällort eller ligger vid hafvet, hvad priset för inackordering är, och huru många gäster som brukas tagas emot därt ädes?

N:r 430. Undertecknad, som är fri

från sitt arbete under augusti månad, önskar då komma ut och se sig litet om. Har bland andra ställen äfven ämnat besöka Stockholm och Göteborg. Hur skall resan lämpligast företagas (från Sveriges södra del) för att man skall få största nytta och nöje af den? Finnes det någon resehandbok eller vägvisare öfver Stockholm med omgifningar som kan vara till vägledning? Hvilka ställen i Stockholm äro mest sevärda? Skånska från Småland.

N:r 431. Huru skall man få bort fläckar af apelsinsaft ur ljusgrön filt?

N:r 432. Har någon af Iduns många läsarinor lidit utaf susning i öronen? Har sökt läkare, men ej fått hjälp. Finnes det någon, som blifvit botad, så var god och lämna upplysningar därom till

En olycklig småskollärarynna på landet.

N:r 433. Rationellaste sättet att behandla, inpacka och salta (sockersalta och vanligt) fjällsöfisk d. v. s. laxöring och röding? Bedes få fullständig beskrifning öfver käril och deras behandling, fiskens rätta rensning, nedskänning i kärilen och saltning o. v.

N:r 434. Vill någon upplysa mig om hvar man kan köpa »preparervax» för glasmålning?

N:r 435. Är det någon, som känner och vill meddela något af fru Johanne Dybwads lefnadshistoria?

N:r 436. Huru inläggas gröna arter så att de ej blifva skrynkliga?

N:r 437. Hur skall man få bort rostfläckar på linnedukar?

N:r 438. Finnes någon bok, som innehåller biografier öfver nu levande framstående författare?

N:r 439. Fordras för att blifva antagen som elev vid Sablatsbergs sjukhus att förut hafva genomgått kurs i sjukvård? Är det företräde som det har förjort? Till hvem ställes ansökan och hvilken tid på året mottaras nya elever? Hvilka äro fordringarna för att blifva antagen som elev vid Röda Korsets sjukhem?

N:r 440. Skulle någon godhetsfullt vilja upplysa mig om priserna på doktor Karolina Widerströms klinik? Finnas där både enskilda och icke enskilda rum? Om någon ligger där en tid i och för operation, betalas själfva operationen särskildt?

N:r 441. Finns det utsikt för en ung, energisk flicka som med högsta betyg

No 4711

Familje-Tvål

billig — varaktig.

Försäljes i 1/2-kilo-paket å kr. 1: 25, innehållande 5 stora eller 8 mindre tvålar i olika färger och lukter.

genomgått småskollärarynnesseminarium och sedan i tre år med framgång skött en 6-klassig s. k. mindre folkskola. Att komma in i fjärde klass på folkskollärarynnesseminarium för att på ett år taga denna examen? Det skulle helst vara i Stockholm eller Kalmar (ev. Skara). Har läst att det lyckats någon. Hvilka äro fordringarna? Till skall man insända ansökan? Hvad heta föreståndarne? Hvilka tider fås träle? Hur mycket skulle ett sådant år gå till Finns det någon anstalt, där man kan pant, t. ex. möbler eller liffförsäkring kan få låna pengar? För folkskollärarynna behålla sin plats om hon gifter sig? När sökas stipendierna för föreläsningkurserna i Uppsala? Finns det något stipendium som understöder seminarieeleverna?

23-årig skånska.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinor uppmannas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angives alltid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinor, som under årets lopp tillfyllestgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmaning att vid dess slut utdela tre pris, hvardera bestående af 25 kronor. Förden skall bör i hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.

N:r 118. Ni bör söka komma in i länsstyrelsen. Utsikterna äro beroende på tur och ordning där ledigheter uppstå. Lönen utgör, jämte tjänstgöringspenningar, 1,200 kronor. Studentexamen fördras.

Olga.

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B.

Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm

rekommanderar sina tillverkningar af:

Lager-Öl, Lager-Dricka

Pilsner-Öl, Iskällar-Dricka

samt såsom specialitet:

Pilsner-Dricka

Allm. telef. 3656. Rikstel. 18.

C. H. BILLBERGS, Göteborg,

Kongl Hofleverantör

mångfaldigt in- och utrikes prisbelönta

FLYGLAR och PIANINOS

rekommanderas.

Filial: Stockholm, Biblioteksgatan 12. Begär priskurant!

— Goda afbetalningsvilkor. —

Edw. Grieg yttrar om fabriken Flyglar: »Det lille Flygel af Deres Fabrik, som jeg har haft anledning at prøve, tiltalar mig i høi grad. Det har en for Instrumentets størrelse aldeles forbausende stor og fyldig Tone, hvis klang desuden er ligesaa nobel som distinkt. Jeg ønsker Dem til Lykke med denne nye Erobring paa den Nordiske Pianofabrikations Omraade og tvivler ikke paa, at disse smaa Flygler vil vinde Indgang i mange Hjem og i det Hele har en fremtid for sig.»

Chäslong- användbara som praktiska Sängar 16 kr. bekväma

Resärmadrasser 12 kr.

Divaner 40 ..

Chäslonger 18 ..

Järnsängar, Sängkläder och alla slags Möbler.

Största tillverkning och billigaste priser.

C. R. Danielssons verkstäder

LILJEHOLMEN.

Rikstel. 4439. Allm. tel. Liljeh. 49.

Illustrerad katalog mot enkelt porto.

LIEBIG Companies'

KÖTT-EXTRAKT

Endast äkta

när hvarje burk bär namnteckning

Drygast, därför billigast.

En gros endast hos bolagets korrespondenter för Sverige

A.-B. OTTO DAHLSTRÖM & Co., Stockholm.

(S. T. A. 82778)

Nya Hushållsskolan,

Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm,

hvilken började sin verksamhet år 1881, afser att meddela bildade flickor undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda sätta dem i stånd att på praktiskt sätt förestå egna eller andras hem.

Skolan har varit besökt af 1,425 elever.

Hvarje kurs omfattar 4 1/2 månader. Elever mottagas äfven på kortare tid.

Ny kurs börjar den 1 nästkommande augusti.

Prospekt och vidare upplysningar meddelas af

Fröken Hedda Cronius,

Föreståndarinna.

HUSMODERSSKOLAN,

hvars uppgift är att åt unga kvinnor ur den bildade klassen lämna teoretisk och praktisk undervisning i matlagning och öfriga detaljer vid hemmets skötsel, börjar höstterminen den 15 september.

Läroämnen äro: hälsolära, födoämneslära, praktisk matlagningskurs, hushållsekonomi. Anmälningar emottagas efter den 15 juli. Lokal: Drottninggatan 67, 1 tr. Fru Carlina Liljekvist, föreståndarinna.

Prospekt tillhandahålles äfven genom Fredrika-Bremerförbundet, Stockholm. (G. 108747)

Turisturer i Stockholms Skärgård.

Ång-EXPRESS

(tilläggsplats vid Nationalmuseum)

Hvardagar:

till Vaxholm kl. 8.30 e. m. återv. 4.45 e. m.

kl. 6.15 " " 9 "

Tur- och Retur 1 kr.

Söndagar:

till Sandhamn kl. 11 f. m., återv. kl. 6.45 e. m.

Tur- och Retur 3 kr.

Prenumerera på Idun

Temperatorn.

Inga vanliga och oändamålsenliga isskåp mer!

Temperatorn förvarar matvaror länge och väl, håller vid behof flera grader kallt.

Aktiebol. Temperator,

18 Brunkebergstorg, Kl. 10-3.

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS

BRAND- och DYRKFRIA

FÖRVARINGSHVALF

(Öppna alla söckendagar kl. 1/2 10-4)

Innehållande c:a 1,650 st. skåpfack. Årlig hyra för fack, beroende af storleken. 20, 25, 35, 50 kronor. Testamenten, Gärvobref och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar.

S. T. A. 82410

Praktiska Slöjd- och Hushållsskolan,

vid Barkarby per Drottningholm,

för bildade flickor rekommenderas. Prospekt erhålles på begäran. Referenser: Grefvinnan Pauline Bielke, född d'Otrante, Sturefors, Linköping. Öfverstinnan Sophie Ahnström, född Tauo, Linköping. Kyrkoherde Ad. Johansson, Drottningholm.

Pellerin's Margarin är bäst!

De bästa sidentygerna

erhåller man af förstklassigt råmaterial i solida färger. Den, som önskar ett godt, hållbart sidentyg, torde rekvrirera proffer från den gamla välrenommerade Sidenfirman

E. Spinner & C:ie, Zürich

(förr J. Zürrers sidenfabrik).

Nyheter i största urval direkt från fabriken.

Sparkasseräkning

5 proc. ränta. Nordiska Kreditbanken 8 Drottninggatan 8 Mynttorget 4 Drottninggatan 102

Barnängens

Corilit,

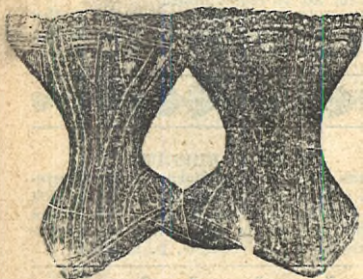
hvit, brun och svart, i tuber och burkar.

Bästa putscream för skodon!

Använd vid

Läckning af buteljer Monténs Vaxlack

Finnes hos hrr specihandlande.

Snörlifvet La Gracieuse.

Detta så mycket omtyckta och för äldre korpulenta personer rekommenderade snörlif, som fört endast har funnits hos Henric Labatt, finnes nu i stort lager hos underbetknad. Snörlifvet tillsändes, om lifvidden uppgives.

Amanda Smedberg, 29 Drottninggatan 29.

Capsuloids

är den bästa järnmedicin.

Hvarför?

Emedan Capsuloids innehålla endast naturligt järn, omsorgsfullt utdraget ur friskt oxblod.

Emedan de vanliga järnpreparaten, såväl piller som mixtur innehålla en mängd stark syra, och därför äro så förstörande för magen och tänderna.

Emedan Capsuloids aldrig innehålla syra, och därför äro lämpliga för äfven den klenaste mage hos gammal eller ung, och de svarta ej tänderna.

Emedan all vår kraft och energi beror på mängden af det naturliga järnet i blodet, och Capsuloids tillföra blodet just den därpå behöfliga kvantiteten.

Emedan hälsa, frisk färg, kraft, energi och god matmätning samt god sömn utan all fråga är en följd af den riklighet af blod som frambringas genom att intaga Capsuloids.

Emedan allt det järn, som finnes i Capsuloids, genast upptages af blodet, åstadkommer rikligt godt blod och de resultat, som visat sig genom att gifva Capsuloids för hufvudvärk, hjärtklappning, benägenhet för svimning och förstoppning som så ofta åtfölja blodbrist och bleksot. äro i högsta grad påfallande.

Erbållas i Sverige å alla Apotek å Kr. 2,50 pr ask. Enda fabrik: Capsuloid Company, 31 Snow Hill, London.

Allm. telefon: 8 68, 47 35, 47 36.

Rikstelefon 1 79.

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag

etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

Husmödrar!

Tillse att Ni alltid vid inköp af ättiksprit och ättika erhåller Winborgs, ty då har Ni garanti för att erhålla den yppersta varan.

Winborgs Ättiksprit är kristallklar! Winborgs Ättiksprit är aromrik! Winborgs Ättiksprit är den yppersta för inläggning! Winborgs Ättiksprit på 1 liter flaskor } extrafin och stark kvalitet. Winborgs Ättiksprit på 2 do } Winborgs Ättiksprit erhålles öfverallt.

Aktiebolaget Th. Winborg & Co., Kongl. Hofleverantör.

Aktieb. Nordstjernans Mineralvattenfabrik

rekommenderar sina med största noggrannhet utförda tillverkningar af alla slags artificiella hälsovatten och läskedrycker.

Destilleradt vatten användes uteslutande vid fabrikationen af hälsovatten samt rent och bakteriefritt källvatten från egen borrhunn till beredning af läskedrycker.

Tillverknigen står under kontroll af Prof vid Karolinska Institutet Med. D:r K. A. H. Mörner.

Till respektive sommarställen expedieras vatnet i patentlådor om 25 eller 50 flaskor.

Rikstelefon 39 18. Allm. Telefon 116 79, samt 52 33 (Stjerntelefon).

Margarin Aktiebolaget Zeniths Gräddmargarin

märket Zenith kan serveras på det finaste bord.

Möbeltinkturen KOSMIN

rekommenderas som det yppersta putsmedel för polerade möbler. Finnes hos de flesta herrar handlande samt i parti hos

Joh. D. Andersson, Malmö.

INTYG:

Malmö den 12 nov. 1900.

Malmö den 21 nov. 1900.

Efter att hafva dels å äldre och dels på nyare möbler upprepade gånger försökt det preparat som af firman JOH D ANDERSSON blifvit upfunnet till tjänst för möbel-fabrikanter och privatpersoner, ått därmed dels rengöra dels uppfrika poleringar, kunna vi med nöje ått detsamma lämna vårt bästa erkännande.

Malmö som ofvan Aktiebolaget A. Svenssons Möbleri-ringsaffär. Thorvald Sten. (G. M. A. 70674)

Härmed intygas att det prof på reningsmedel för polerade möbler, som af firman JOH. D. ANDERSSON, härstädes, blifvit mig till afprofnig tillsändt befunnits vara af ovanligt god beskaffenhet och bättre än förut i handeln förekommande sådant, ått denna vätska ej enlast på kortare tid borttager de å poleringen uppkomna fläckar och ojeutslag än förut begagnade medel, utan därtill fullkomligt återställer den forna glansen. Malmö som ofvan C. J. Bergmans Möbleri-ringsaffär. Axel Bergman.

Fru Stina Rodenstams Hushålls-Skola, Hudiksvall.

Läroämnen: Matlagning, enklare och finare, kläd- och llnnesöm, glansstrykning, handarbeten, glödrkning, träskärning, konstväfning m. m. Höstterminen börjar 20 augusti. - Prospekt på begäran. »Skolan har tillvunnit sig stort och välförtjänt anseende». (Hudiksvallsposten)

Fackskolan för huslig ekonomi, Upsala.

Husmoderskurs, för unga damer, som efter slutad skolgång önska grundlig teoretisk och praktisk utbildning i husliga sysslor (hälso- och sjukvård, matlagning, sömnad) börjar den 1 sept. Arsagift 175 kr. Anmälningar insändas före 1 augusti. De förstkommande äga företräde. Styrelsen ombesörjer inackordering. Program på begäran gratis franko. Ny lärarinnekurs, börjar i januari 1902. Anmälan före 1 nov. Inspektör: Professor O. Hammarstén, Föreståndarinna Ida Norrby.

Konstsaker i tenn

till presenter, sportpris m. m. För lotterier specialartiklar i alla prislägen. Återförsäljare erhålla rabatt. Ill. prisk. gratis och franko.

Tenn- & Metallförädlings A.-B., STOCKHOLM.

Glöm icke att

Mustads Taffelgrädd

är bästa och billigaste bordsmör.

Nyaste & finaste Parfym för nästuden

Perles d'or Wilhelm Rieger, Frankfurt a/M

Finnes i alla finare parfymaffärer.

Malmö Best Patent

säljes af de flesta Mjöj- och Speci-handlande.

Fysiologiska skodon. Skomakare C. NILSSON, Drottningg. 100 - Stockholm

CARL BROMAN & C:o Manufakturaffär och Damskrädderi Lager af franska Siden- och Ylutyger. 34 Drottninggatan 34. STOCKHOLM.

Bankaktiebolaget Stockholm-Öfre Norrland, Drottninggatan 6. Hushållräkning 4 1/2 %. Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Sparkasseräkning

Räntegodtgörelse 5 proc.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobank Hufvudkontor: REGERINGSG. 1 Afdelningskontor: HÖTORGET 8.

Göteborgs Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12. Sparkasseränta 4 1/2 proc.

Brages räntor fördelaktiga. Ingen förvaltningsavgift. BRAGES, Hufvudkontor 12 Kungsträdgårdsg. Stockholm.

Under sommaren.

Till att för luksinnet dölja illaluktande gaser afvensom till att förhindra förrutnelse användas ofta giftiga flyktiga ämnen. Försök det giftfria preparatet Salubrin! Man kan med lätthet både förekomma och borttaga till och med lukkt, om man på ändamålsenligt sätt använder uppfinnarens fabrikat.

Salubrin tillhandahålles i parfym-, speci- och färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

LAGERMANS Blank-Svårta "TOMTEN"

Reseagenter!

Minst 600 kr. för tjänst i månaden!

Energiska, driftiga och ordentliga Reseagenter, som äro vana ått sälja ått privata personer såväl på landsbygden som i städerna, få genast agentur i en af Sveriges största klädes- och manufakturfirmor mot så hög provision ått 600 kronor med lätthet kunna förtjänas i månaden.

Obs! Som endast ett begränsadt antal kollektioner finnes, torde reflekterande snarast, skriftligt anmäla sig, jämte referenser eller betyg till Svenska Telegrambyråns Annonssafd Stockholm, under adress »Säker existens». (S.T.A. 90420)

Hotellet i Bispgården,

med sitt härliga läge vid Indalsälven, rekommenderas herrar handelsresande samt turister. Ljus, trefliga rum till moderata priser. Hela hotellet nyrenoveradt. Första klass matsal. Godt kök! Smörgäspåsar säljas ått Järnvägsperrongen vid alla tåg. Omnibus möter vid alla tåg och båtar. OBS! Ovilkorligen Norrlands vackraste turistled. Engelska, tyska och franska talas. Vördsammast A. LINDQVIST. (G. 14620)

Balberg Sanatorium, Gudbrandsdalen, Norge.

Ovanligt vackert läge, utmärkt luft, billiga priser, kristig ände. Prospekt i Fosterlandstiftelsens bokläda och Missionsbokhandeln, Drottninggatan. Anmälningar sändas till Sanatoriet Faberg, St. Norge.